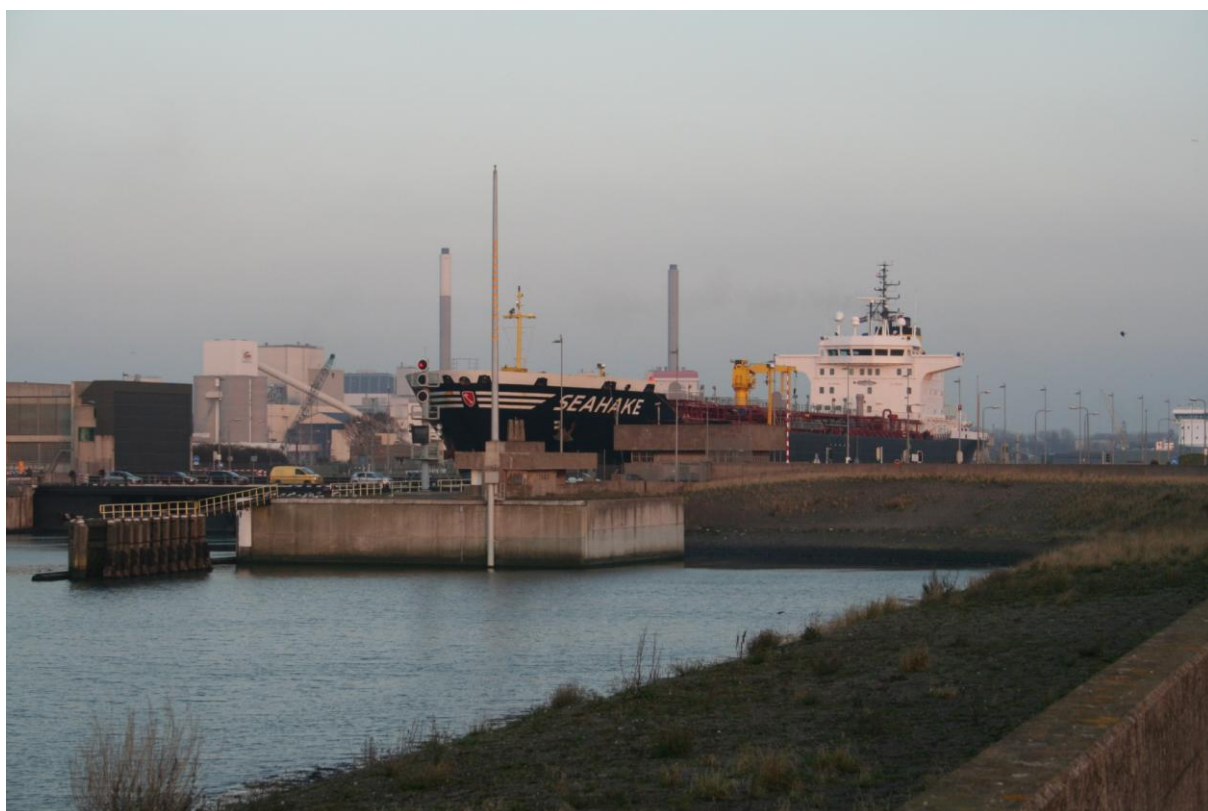

Zeetogang IJmond

Een probleeminventarisatie naar de
aanwezigheid van
Conventionele Explosieven

W. van den Brandhof, MA
– 30 november 2011

Inhoudsopgave:

1. INLEIDING.....	4
1.1. AANLEIDING	4
1.2. DOELSTELLING	4
1.3. UITVOERING	4
1.4. OVERZICHT RELEVANTE ARCHIEVEN	5
2. INVENTARISATIE VAN BRONNENMATERIAAL.....	6
2.1.1. Defence Overprint IJmuiden	6
2.1.2. Literatuur en archief AVG	7
2.1.3. Gemeentearchief Velsen	14
2.2. VERMELDINGEN DAILY LOGS 2ND TACTICAL AIR FORCE	16
2.3. LUCHTFOTO'S TWEEDE WERELDOORLOG	16
2.4. RUIMRAPPORTEN EODD EN MIJNENKAARTEN	17
2.4.1. MORA's / WO's	18
2.4.2. Resultaten.....	18
2.4.3. Mijnenkaarten.....	19
2.5. RESULTATEN ARCHIEFONDERZOEK MILITAIRE ARCHIEVEN	20
2.5.1. 575 serie.....	20
2.5.2. Theorie en praktijk	22
2.5.3. M.M.O.D. / M.O.D.	23
2.6. RESULTATEN ARCHIEFONDERZOEK NATIONAAL ARCHIEF	24
2.7. RESULTATEN ARCHIEFONDERZOEK <i>BUNDESARCHIV-MILITÄRARCHIV FREIBURG</i> EN INTERNET	26
3. CONTRA-INDICATIES	28
3.1. IN HET VERLEDEN UITGEVOERDE GRAAFWERKZAAMHEDEN	28
4. BEOORDELEN VAN HET BRONNENMATERIAAL.....	29
4.1. BEPERKINGEN BRONNEN.....	29
4.2. VERMOEDELIJKE HOEVEELHEID AANWEZIGE CONVENTIONELE EXPLOSIEVEN	29
5. LEEMTEN IN DE KENNIS	30
6. CONCLUSIE EN ADVIES.....	31
6.1. CONCLUSIE.....	31
6.2.1. ALGEMEEN ADVIES	32
6.2.2. STAPPEN VERVOLGTRAJECT	32
7. BRONNENMATERIAAL	34
8. LITERATUUR.....	35
9. GEBRUIKTE AFKORTINGEN.....	36
Bijlage I:	BRL-OCE richtlijnen horizontale afbakening verdachte gebied
Bijlage II:	Het verdachte gebied
Bijlage III:	Mora's / WO's
Bijlage IV:	Gegevens gemeentearchief
Bijlage V:	Gegevens SSA / Nationaal Archief
Bijlage VI:	Luchtfoto d.d. 13-02-1943

Distributielijst

- AVG Geoconsult Heijen BV
- AVG Milieutechniek Heijen BV
- DHV

© W. van den Brandhof MA AVG Geoconsult Heijen BV november 2011

Dit document is bestemd voor de opdrachtgever.

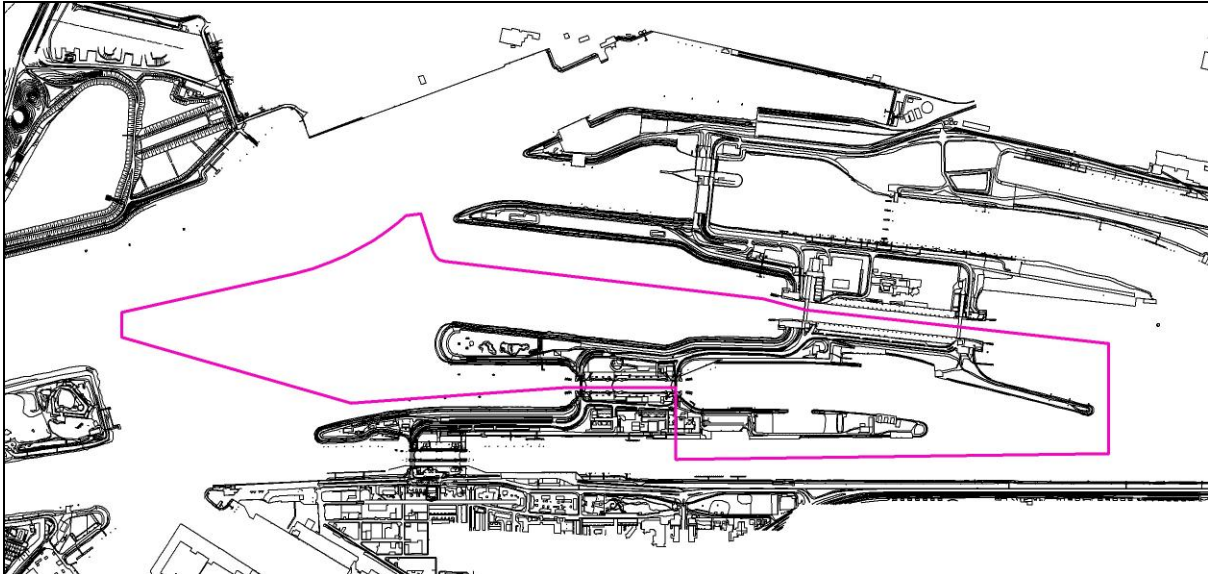
Voor informatie, vragen of suggesties:
AVG Geoconsult Heijen BV- De Grens 7-NL-6598-DK-Heijen
Tel 0485-512439 Fax 0485-514805
Website: www.explosievenopsporing.com / www.uxo.eu
E-mail: info@explosievenopsporing.com

<i>Opdrachtgever</i>	<i>Aannemer</i>	<i>Rapport</i>	<i>Goedgekeurd door:</i>	<i>Vrijgegeven door:</i>	<i>Versie</i>
DHV	AVG Geoconsult Heijen BV Postbus 160 6590 AD Gennep	1162053	Sr. OCE- deskundige G.H.J. Doreleijers	Ing. J. Bakker	Definitief
<i>Opgesteld voor</i>	<i>Opgesteld door</i>	<i>Naam</i>	<i>Paraaf</i>	<i>Paraaf</i>	<i>Datum</i>
DHV	W. van den Brandhof MA (historicus)	Zeetoeegang IJmond planstudie fase 1			30 november 2011

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

DHV heeft AVG opdracht verleend om een probleeminventarisatie naar de aanwezigheid van conventionele explosieven uit te voeren voor het project 'Planstudie fase 1 Zeetoeegang IJmond'. Het onderzoeksgebied ligt in IJmuiden. Hier zal een Nieuwe Zeesluis worden gerealiseerd tussen de huidige Noordersluis en Middensluis. Het Middensluiseiland wordt in de toekomst volledig verwijderd, dit geldt ook voor een gedeelte van het Zuidersluiseiland (Oost). Tevens staan er in de nabije omgeving baggerwerkzaamheden gepland, in verband met het aansluiten op de bestaande vaargeul(en).

Het onderzoeksgebied

1.2. Doelstelling

Het doel van het historisch onderzoek is om aan de hand van een breed scala aan historisch feitenmateriaal een zo genuanceerd mogelijk beeld te verkrijgen m.b.t. het onderzoeksgebied in de Tweede Wereldoorlog. Aan de hand van deze gegevens wordt een antwoord gegeven op de vraag of en zo ja in welke delen van het onderzoeksgebied er sprake is van een verhoogd risico op het aantreffen van conventionele explosieven. Het onderzoek resulteert in een horizontale afbakening van het verdachte gebied door middel van GIS kaartmateriaal en het advies om het onderzoek onder reguliere omstandigheden uit te voeren, of vervolgstappen te zetten in de vorm van een probleemanalyse en risicoanalyse.

1.3. Uitvoering

De probleeminventarisatie is uitgevoerd door de wetenschappelijk medewerker van AVG Geoconsult Heijen BV, dhr. W. van den Brandhof, MA (historicus) en stond onder toezicht van de explosievendeskundige van AVG Geoconsult Heijen BV, dhr. G.H.J. Doreleijers (Senior OCE-deskundige). Dhr. P.P.M. Gieben was verantwoordelijk voor het vervaardigen van het GIS kaartmateriaal.

1.4. Overzicht relevante archieven

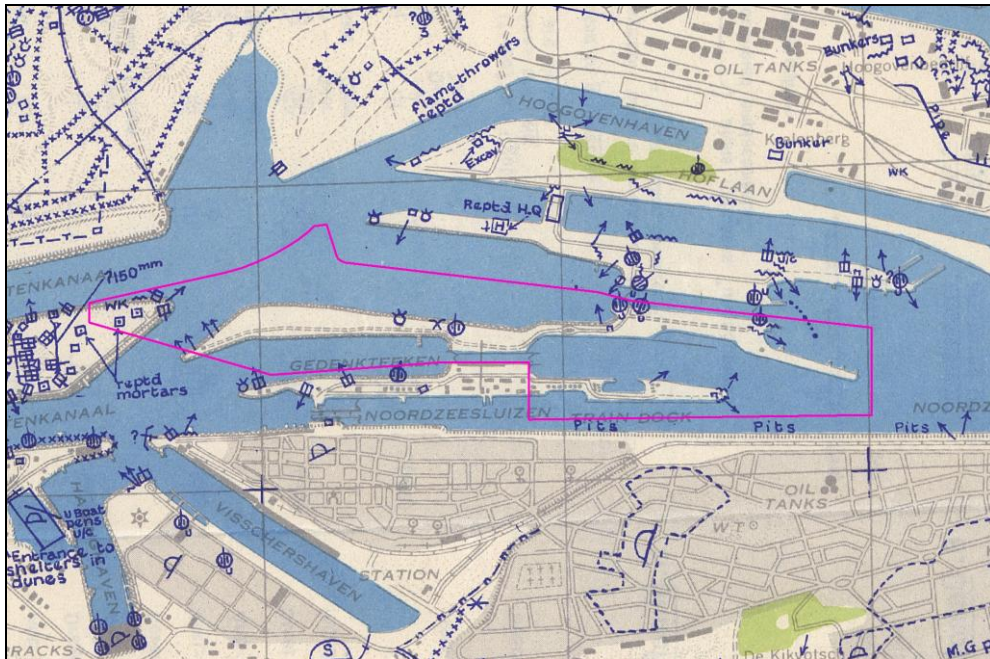
AVG heeft in kader van dit onderzoek gebruik gemaakt van de volgende documenten:

- Een belangrijke informatiebron zijn de Semi Statistische Archiefdiensten (SSA) van het Ministerie van Defensie te Rijswijk. In dit militaire archief worden zowel Nederlandse gevechtsverslagen uit mei 1940 als gegevens van de Mijn- en Munitie Opruimings Dienst (M.M.O.D.) en de Mijnopruimingsdienst (M.O.D.) bewaard. Documenten van de M.M.O.D. en de M.O.D. zijn in die zin belangrijk, dat informatie wordt gegeven over locaties waar in de eerste jaren na de oorlog explosieven lagen en welke typen het betrof;
- In het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) te 's-Gravenhage liggen Nederlandse gevechtsverslagen uit de meidagen van 1940. Dit zijn kopieën; de originele exemplaren liggen bij het SSA. Het NIMH beschikt tevens over kopieën van gevechtsverslagen uit Amerikaanse en Britse archieven. Daarnaast ligt in dit archief een grote verzameling boeken en inlichtingen van het verzet uit de oorlogsjaren;
- In het archief van het Explosieven Opruimings Dienst Defensie (EODD) te Culemborg beschikt men over de ruimgegevens van conventionele explosieven sinds jaren '70 tot heden. Deze meldingen stonden voorheen bekend als MORA's en sinds de jaren '90 als WO's. Aan de hand van de meldingen kan worden vastgesteld waar in het verleden conventionele explosieven zijn geruimd en welke typen het betrof. Een andere belangrijke bron van informatie is de uitgebreide collectie (gedigitaliseerde) mijnenkaarten. Deze geven inzicht in de hoeveelheid gelegde, geruimde en vermiste mijnen;
- Een wezenlijk onderdeel van het historisch onderzoek vormt de luchtfotoanalyse. Bij de luchtfotoanalyse wordt uit een tweetal belangrijke archieven geput: het luchtfotoarchief van de Afdeling Speciale collecties van de Universiteit van Wageningen en het luchtfotoarchief van het Kadaster te Zwolle. Doorgaans kan met behulp van beide archieven een goede dekking van het onderzoeksgebied worden verkregen. Een luchtfotoanalyse is altijd beperkt in de zin dat er sprake is van een momentopname. Aan de hand van luchtfoto's kan nooit een volledig beeld worden verkregen over alle aanwezige stellingen, loopgraven, bominslagen e.d.;
- Het gemeentearchief is een belangrijke bron voor onderzoek naar de aanwezigheid van conventionele explosieven. In het gemeentearchief zijn gegevens van de Luchtbeschermingsdienst (LBD) terug te vinden, al leert de praktijk dat één en ander de tand des tijds niet goed heeft doorstaan. Daarnaast zijn in gemeentearchieven documenten met betrekking tot de ruiming van conventionele explosieven in de jaren '40, '50 en '60 en schaderapporten aanwezig;
- AVG beschikt over Britse documenten uit The National Archives, voorheen bekend als het Public Record Office te Kew (Londen). Daarnaast heeft AVG een uitgebreid archief met krantenartikelen, literatuur, Amerikaans en Canadees primair bronnenmateriaal.

2. Inventarisatie van bronnenmateriaal

2.1.1. Defence Overprint IJmuiden

Defence Overprints werden gedurende de Tweede Wereldoorlog ingetekend naar aanleiding van luchtfoto-interpretaties door geallieerde deskundigen op dit gebied. In het AVG archief werd de '*IJmuiden Defence Overprint*' d.d. 12-04-1945 aangetroffen.

Defence Overprint IJmuiden

Op de bovenstaande *Defence Overprint* zijn diverse relevante militaire opstellingen op het sluiseland ingetekend. Dit betreft volgens de geallieerde benaming respectievelijk:

- Eén *searchlight* (zoeklicht);
- Eén *road – block* (wegversperring) of eventueel een *anti-landing obstacle* (obstakel tegen luchtlandingen);
- Meerdere *Anti Aircraft Guns* van een kaliber '*less than 50 mm*'. Dit betrof Duits luchtafweergeschut of *Fliegerabwehrkanone (FLAK)* van een kaliber kleiner dan 5 cm. Enkele opstellingen waren op het moment waarop de luchtfoto's werden gemaakt, die op hun beurt als basis dienden voor de *defence overprint*, niet bezet. Het is goed mogelijk dat zich onder de *FLAK 2 cm* geschut bevond;
- *machine gun pits* (machinegeweernesten). Enkele machinegeweernesten waren op het moment waarop de luchtfoto's werden gemaakt, die op hun beurt als basis dienden voor de *defence overprint*, niet bezet;
- *Communication trenches* (loopgraven).

Het huidige forteiland is een verkleinde versie van het forteiland ten tijde van de Tweede Wereldoorlog. Ergo: het forteiland lag in de Tweede Wereldoorlog gedeeltelijk in het onderzoeksgebied. Hier zijn de volgende stellingen zichtbaar:

- Mortars (mortieren);

- Concrete shelters (betonnen schuilplaatsen);
- Gun casemates (kazematten met geschutsopstellingen);
- *Communication trenches* (loopgraven);
- *Light machine gun* (opstellingen voor een licht machinegeweer).

2.1.2. Literatuur en archief AVG

Document bombardementen en verongelukte vliegtuigen sluseiland

In het document 'bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 – 5 mei 1945' werden de volgende vermeldingen met betrekking tot het sluseiland en omgeving aangetroffen. Dit betreft een selectie van relevante gebeurtenissen. Het totale aantal luchtaanvallen op IJmuiden is uiteraard groter.

10 mei 1940

Velsen. Getroffen werd te IJmuiden het Noordzeekanaal nabij de sluizen en de 18e Batterij luchtafweer ten zuiden van de Vissershaven.

11 mei 1940

Twee mijnen bij de oostzijde van het zuidelijk Sluseiland en vier mijnen bij de Velserbrug te IJmuiden afgeworpen.¹

12 mei 1940

Velsen. Getroffen werd te IJmuiden de haven en de Prins Hendrikstraat
Afworp van mijnen in het Noordzeekanaal tussen de Sluizen en de Velserbrug en in de Buitenhaven te IJmuiden.

14 mei 1940

Afworp van Duitse mijnen In het Noordzeekanaal ter hoogte van de sluizen in IJmuiden.

19 juni 1940

Bombardement omgeving Hoogovens – Sluseiland IJmuiden.²

14 september 1940

Bombardement door een Wellington op Velsen. Getroffen werden te IJmuiden de sluizen en de havens.

15 september 1940

Bombardement door een Blenheim Mk IV met vier bommen op Velsen, IJmuiden. Getroffen werd de binnenhaven en de sluizen.

3 oktober 1940

Bombardement door een Whitley GE- van het No. 58 squadron op Velsen. Getroffen werden te IJmuiden de havens en sluizen.

¹ Deze vermelding staat vermeld in het boek: A. V.A.J. Bosman, *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* (Velsen 1995), p. 39

² Deze vermelding staat vermeld in het boek: A. V.A.J. Bosman, *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* (Velsen 1995), p. 39

13 november 1940

Bombardement op Velsen. Het sluseiland te IJmuiden werd door twee bommen getroffen.³

11 februari 1941

Bombardement door twee Blenheims Mk IV met 6 bommen op Velsen. Getroffen werd te IJmuiden de havens en de Kanaaldijk.

2 maart 1941

Bombardement door een Beaufort op Velsen. Getroffen werden de sluizen te IJmuiden.

11 mei 1941

Bombardement door drie Blenheims Mk IV TR- van het No. 59 Coastal Command squadron om 23.10 uur op Velsen. Getroffen werd te IJmuiden de sluizen, sluseiland en de Haringhaven.

1943

Sluizen te IJmuiden getroffen door 15 bommen.⁴

26 maart 1944

Bombardement op Velsen, IJmuiden tussen 14.08 en 14.47 uur door 338 B-26 Marauders met 1332/1000 lbs bommen en 18 Bostons RH- van het No. 88 Hong Kong squadron en 17 Bostons BZ- van het No. 342 Franse Lorraine squadron, B-25 Mitchells VO- van het No. 98 squadron, B-25 Mitchells EV- van het No. 180 squadron en B-25 Mitchells NO- van het Nederlandse No. 320 squadron. Getroffen werd onder andere een torpedowerkplaats, Oud IJmuiden ten zuiden van de sluizen, de Vissershaven, het terrein rond de vuurtoren en delen van de Zeereep.

24 augustus 1944

Bombardement om 14.25 uur door 22 Lancasters AJ- van het No. 617 squadron met 119 ton bommen waaronder 8/12.000 lbs bommen (tallboys) op IJmuiden. Getroffen werd een Schnellbootbunker, de Visserijhaven, vishallen en een spoorwegstation.

³ Deze vermelding komt ook voor in het boek: A. V.A.J. Bosman, *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* (Velsen 1995), p. 39

⁴ Deze vermelding is ontleend aan het boek: A.V.A.J. Bosman, *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* (Velsen 1995), p. 39

Document bombardementen en verongelukte vliegtuigen forteiland

Het forteiland lag in de Tweede Wereldoorlog gedeeltelijk in het onderzoeksgebied. In het document 'bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 – 5 mei 1945' werden de volgende relevante vermeldingen met betrekking tot het forteiland aangetroffen:

12/13 mei 1940

Afwerp van twee Duitse mijnen voor de Buitenhaven te IJmuiden, Velsen. Hiervan kwam er een neer op de Noorderdijk van het Forteiland die daardoor detoneerde. De andere kwam neer ten noorden van de Lichtenlijn.

20 juni 1940

Het forteiland is getroffen door een bombardement.⁵

4 augustus 1940

Bombardement op Velsen. Getroffen werd te IJmuiden het Forteiland door 4 tot 6 bommen.⁶

4 oktober 1940

Bombardement door een Blenheim Mk IV op Velsen. Getroffen werd te IJmuiden het Forteiland door vijf bommen.⁷

8 november 1940

Bombardement door een Blenheim Mk IV op Velsen. Getroffen werd te IJmuiden het Forteiland.⁸

24 april 1941

Bombardement door vier Blenheims Mk IV op Velsen. Getroffen werd te IJmuiden het Forteiland, de Semafoor door 2 brisantbommen en diverse brandbommen.⁹

14 juni 1941

Bombardement op Velsen met drie bommen. Getroffen werd te IJmuiden een terrein ten noorden van het Forteiland.¹⁰

17 juni 1941

Bombardement op Velsen. Getroffen werd te IJmuiden een terrein ten noorden van het Forteiland.

12 februari 1942

Bombardement op Velsen. Getroffen werd te IJmuiden een terrein ten zuiden van het Forteiland.¹¹

⁵ Deze vermelding is ontleend aan het boek: A.V.A.J. Bosman, *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* (Velsen 1995), p. 39

⁶ Deze vermelding komt ook voor in het boek: A. V.A.J. Bosman, *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* (Velsen 1995), p. 39

⁷ Deze vermelding komt ook voor in het boek: A. V.A.J. Bosman, *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* (Velsen 1995), p. 39

⁸ Er wordt in het boek A. V.A.J. Bosman, *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* (Velsen 1995), p. 39 in november 1940 tevens melding gemaakt van niet geëxplodeerde bommen.

⁹ Deze vermelding komt ook voor in het boek: A. V.A.J. Bosman, *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* (Velsen 1995), p. 39

¹⁰ Deze vermelding komt ook voor in het boek: A. V.A.J. Bosman, *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* (Velsen 1995), p. 39

Literatuur met betrekking tot de sluizen:

AVG heeft relevante lokale literatuur met betrekking tot het onderzoeksgebied geraadpleegd. Het betreft de volgende publicatie:

- R. Pols / L. de Vries, *Seefront IJmuiden. Duitse bunkers in de kustverdediging van de Festung IJmuiden* (Velsersbroek 2007).
- A.V.A.J. Bosman, *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* (Velsen 1995).

Uit het bovenstaande boek blijkt dat in de meidagen van 1940 Nederlandse militairen van 2-III-42 R.I. [42^e Regiment Infanterie] op het sluizencomplex waren gelegerd.¹² Ten noorden van het onderzoeksgebied bevond zich tevens een stelling van het 21^e Peloton Luchtdoelmitrailleurs. Ander geschut zou op de Sluiseilanden hebben gestaan: 'Wel is duidelijk, dat de zware mitrailleurs en het pantserafweergeschut (pag) de vaarwateren bestreken vanuit een opstelling op de westelijke uiteinden van de sluiseilanden'.¹³ Op 11-05-1940 liet een Duits watervliegtuig twee mijnen vallen nabij de oostzijde van het Zuidelijke Sluiseiland. De beide mijnen zouden zijn gedetoneerd; het vliegtuig werd door Nederlandse luchtafweer geraakt en stortte bij Assendelft neer.¹⁴ De Britten hadden er direct belang bij dat de haven van IJmuiden niet onbeschadigd in Duitse handen zou vallen, omdat de daar aanwezige faciliteiten zouden kunnen worden gebruikt voor *Kriegsmarine-aanvallen* op Groot-Brittannië. Er was een 121 man sterke *demolition party* met de *Destroyer H.M.S. Whitshed* in de havenstad gearriveerd, met als specifieke opdracht om verwoestingen aan te brengen. Eén van de maatregelen die werd getroffen, betrof het aanbrengen van springladingen bij de sluizen. Een ooggetuige zag de Britten met munitie sjouwen.¹⁵ Op 12-05-1940 omstreeks 20:30 uur werden er drie Britse torpedoboten afgemeerd bij de Kleine Sluis. Zij moesten het sluizencomplex tegen luchtaanvallen beschermen.¹⁶ Op de daarop volgende dag vertrokken de prinsessen Juliana, Beatrix en Irene, alsmede Prins Bernard via de noordzijde van de Grote Sluis naar de torpedojager *H.M.S. Codrington*. Zij scheepten vervolgens in naar Engeland.¹⁷

Op 13-05-1940 liep de mijnenveger M4 van de Divisie Mijnenvegers II op een mijn. Deze mijnenveger moest het vak tussen de Velsersbrug en de sluizen bewaken.¹⁸ De daarop volgende dag werden de sluizen gesaboteerd door de bewegende delen te vernielen en de elektrische centrale op te blazen.

Literatuur met betrekking tot het forteiland:

Het forteiland werd gebouwd in de periode 1881-1888 en maakte onderdeel uit van de *Stelling van Amsterdam*. De strijdmacht in het fort moest de toegang naar het Noordzeekanaal en het sluizencomplex verdedigen. Derhalve was het eiland van grote betekenis voor de verdediging van Amsterdam.

¹¹ Deze vermelding komt ook voor in het boek: A. V.A.J. Bosman, *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* (Velsen 1995), p. 39

¹² A. V.A.J. Bosman, *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* (Velsen 1995), p. 18.

¹³ A. V.A.J. Bosman, *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* (Velsen 1995), p. 18.

¹⁴ A. V.A.J. Bosman, *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* (Velsen 1995), p. 21.

¹⁵ A. V.A.J. Bosman, *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* (Velsen 1995), p. 21, 80.

¹⁶ A. V.A.J. Bosman, *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* (Velsen 1995), p. 23.

¹⁷ A. V.A.J. Bosman, *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* (Velsen 1995), p. 23.

¹⁸ A. V.A.J. Bosman, *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* (Velsen 1995), p. 24.

In het hoofdstuk 'het eiland met de ratten' uit het boek *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* wordt ingegaan op het forteiland tijdens de Duitse bezetting. Voorafgaand aan de Nederlands capitulatie in 1940 lieten Nederlandse militairen grote hoeveelheden munitie en wapens op het fort achter: *'In de vertrekken ligt alles wanordelijk door elkaar: Hollandse geweren, uniformen, schoenen, laarzen, munitie, pistolen en buskruit. Van boven tot onder is het fort met een enorme hoeveelheid van de meest uiteenlopende explosieven gevuld'...*¹⁹ In de grote geschutskoepel van het fort vinden we vijf stukken 28 millimeter geschut van Krupp uit het jaar 1868 en voorts nog enkele stokoude kanonnen....Net zoals in het fort liggen ook op het terrein overal massa's Hollandse stalen helmen, munitie voor geweren, verbandartikelen en overige uitrustingsstukken. Alles wijst op een jammerlijke vlucht van onze voorgangers.¹⁹ De Duitse bezetter plaatste licht luchtafweergeschut bovenop het fort. Het forteiland en omgeving werden regelmatig het doelwit van geallieerde luchtaanvallen. Duitse ooggetuigen beschreven één van de aanvallen als volgt: *'Aardkluiten, stenen en granaatsplinters vliegen griezelig dichtbij in het rond. Vier brisantbommen zijn op het eiland en in de haven terechtgekomen.'*²⁰ Tijdens een andere luchtaanval werd het fort door brandbommen getroffen.

Nederlandse opstellingen meidagen 1940. Bron afbeelding: De Groene Serie

Ijmuiden maakte tijdens de Duitse bezettingsperiode onderdeel uit van de *Atlantikwall*. De stad werd in juli 1942 een *Verteidigungs Bereich*, omdat men wilde voorkomen dat de haven door de geallieerden zou worden veroverd, om vervolgens dienst te doen als belangrijk logistiek knooppunt. Ijmuiden werd uitgeroepen tot *Festung*, waar tot de laatste man en de laatste patroon moest worden doorgevochten. De stad werd pas bevrijd na de Duitse capitulatie in mei 1945.

¹⁹ A. V.A.J. Bosman, *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* (Velsen 1995), p. 34-35.

²⁰ A. V.A.J. Bosman, *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* (Velsen 1995), p. 36.

Opsporing conventionele explosieven (omgeving) Middensluiseiland

De in 2007 op het Middensluiseiland gevonden General Purpose 1000 ponders (een tweede exemplaar is op het schip zichtbaar)

De in 2007 op het Middensluiseiland gevonden low order (afwerpmunitie die slecht gedetoneerd is)

In 2007 werd er op het Middensluiseiland een *General Purpose* 1000-ponder aangetroffen. Dit betrof een spontane vondst. Naar aanleiding van deze gebeurtenis heeft AVG in opdracht van Rijkswaterstaat een detectie- en benaderingsonderzoek uitgevoerd. Hierbij werd een tweede 1000-ponder, alsmede een zgn. *low order* aangetroffen. Voorafgaand aan de werkzaamheden was er een vooronderzoek uitgevoerd door een niet gecertificeerde partij. De door AVG uitgevoerde werkzaamheden staan bekend onder het projectnummer 275615.

In het onderzoeksgebied werden in totaal 119 digitaal ingemeten locaties nader onderzocht en vrijgegeven. Daarnaast werden er ruim 45 locaties analoog ingemeten, benaderd en vrijgegeven. De 1000 ponders werden aangetroffen op respectievelijk 3 en 2.5 meter minus maaiveld. Daarnaast werden er bomscherven gevonden.

Het oppervlakedetectie onderzoek van AVG op het Middensluiseland kreeg een vervolg in de vorm van waterbodemdetectie door de firma Bitek (rapport Saricon d.d. 20-07-2007 met de documentcode 72325-DR-01). De zoekopdracht betrof de detectie van afwerpmunitie van 250 lbs en groter met behulp van een surveyboot, die was uitgerust met 8 cesium vapor detectoren die gradiometrisch in paren waren opgesteld. Uit de rapportage blijkt, dat niet overal in het te onderzoeken gebied kon worden gedetecteerd als gevolg van de aanwezigheid van een laadstation en langsvarend groot scheepvaartverkeer.

De door civiele explosieven opruimingsbedrijven onderzochte gebieden. In groen: het door AVG vrijgegeven gebied. Geel gearceerd: het (grotendeels) door Saricon gedetecteerde gebied. In paarse cirkels: kraters. Rode vierkanten: locaties aangetroffen afwerpmunitie.

Naar aanleiding van de resultaten van het uitgevoerde waterbodemdetectieonderzoek werden door middel van BRL-OCE gecertificeerde duikers de gedetecteerde verdachte objecten benaderd (proces-verbaal van oplevering Saricon d.d. 19-07-2007 met de documentcode 72325-PvO-01). Op locatie 190 werden scherven van een gedetoneerde bom aangetroffen. Let op: niet alle gedetecteerde significante uitslagen werden door de duikers van Saricon benaderd c.q. vrijgegeven. De vrijgave betrof een vrijgave van punten in plaats van de vrijgave van een geheel gebied.

Een andere relevante rapportage d.d. 18-11-2004 staat bekend onder het projectnummer 0904-GPR740. Dit betreft een door T&A Survey met behulp van EM-61, GEM-2 en magnetometers uitgevoerd detectieonderzoek. De doelstelling was om 38 boorlocaties op het Middensluiseland en het omliggende water vrij te geven. Hetzelfde doel werd nagestreefd op de locaties waar spudpalen zouden worden geplaatst. Op een aantal gedetecteerde locaties lagen mogelijk metalen objecten in de ondergrond waarvan niet kon worden uitgesloten dat het conventionele explosieven betrof. Voor deze locaties werden alternatieve locaties gezocht.

2.1.3. Gemeentearchief Velsen

In de onderstaande overzichten staat vermeld welke archieven en inventarisnummers in kader van de probleeminventarisatie werden geraadpleegd.

Gemeentearchief Velsen:

1535 Gemeentelijke Luchtbeschermingsdienst te Velsen	
Inventarisnummer 10	
Inventarisnummer 21	
Inventarisnummer 22	

1844 Gemeentebestuur van Velsen (gemeente Velsen), 1925-1975	
Inventarisnummer B560	Dossier inzake aangiffen en taxaties van oorlogsschade. 1940-1944
Inventarisnummer B659	Stukken betreffende de taak van de gemeente bij het neerkomen van vliegtuigen, luchtballonnen e.d. 1940-1944
Inventarisnummer B670	Stukken betreffende oorlogshandelingen. 1943-1946
Inventarisnummer B671	Stukken betreffende het bouwen en slopen van verdedigingswerken. 1943-1947
Inventarisnummer B725	Uittreksels uit rapporten van de politie Velsen. 1944-1945
Inventarisnummer B751	Opgave luchtaanvallen 1940-1941
Inventarisnummer B752	Opgave luchtaanvallen 1942-1943
Inventarisnummer B753	Opgave luchtaanvallen 1944 – 5 mei 1945
Inventarisnummers C2553, C2554	Slopen van voormalige Duitse verdedigingswerken, alsmede de aankoop van gronden ten behoeve van de volkshuisvesting. Met bestekken en tekeningen. 1948-1956

Resultaten:

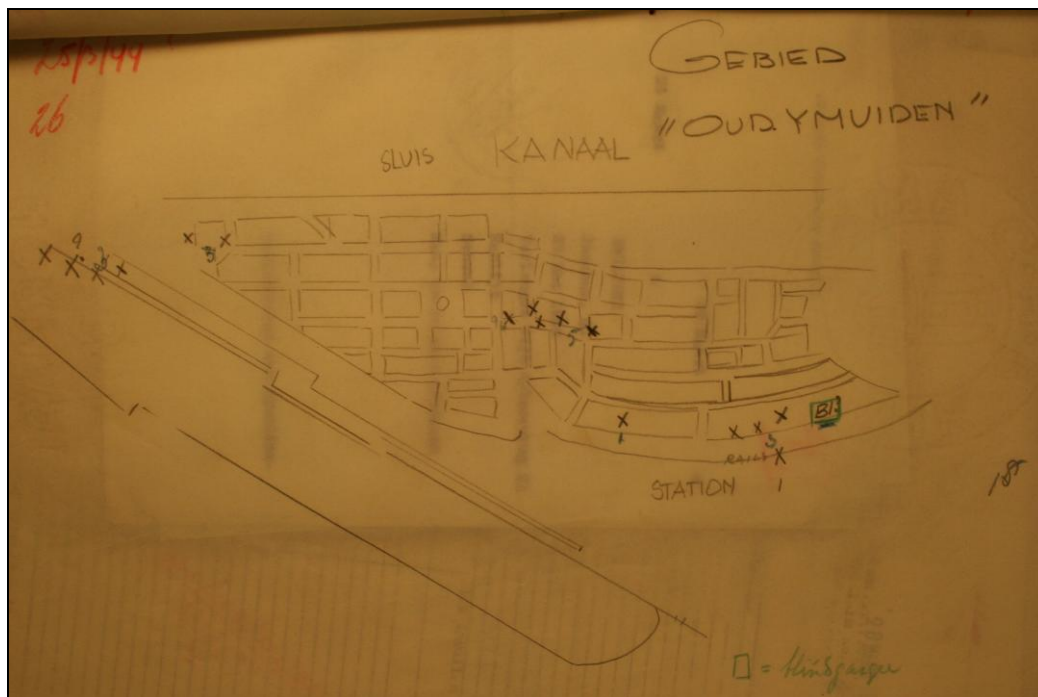
Het historisch onderzoek heeft de volgende relevante vermeldingen opgeleverd:

GEMEENTE VELSEN.													
Oorlogshandelingen en wat daarmede verband houdt van													
15 Mei 1940 - 15 Dec 1940.													
INSLAG.		Aanvalstijd		Luchtalarm		Vliegtuigen		Projectielen		Slachtoffers			
Datum	Uur	Plaats	Begin	Ende	Begin	Ende	Aantal	Bomms	Strofen	Beschadigd	Doel	Doel	Aard
27-3	1.30	Rijnsdijk	-	-	-	-	1	1	-	brisant	-	-	-
28-3	3.30	Halkade IJmuiden	-	-	-	-	onbekend	4	-	brisant	-	-	-
29-3	18-	Land tuss. Cementfabr. Velsen-Noord	-	-	-	-	1	3	-	brisant	-	-	-
29-3	18-	Voetbalveld Prov. Zeeland, Velsen	-	-	-	-	1	4	-	brisant	-	-	-
19-6	23.13	Sluiscilans (Zuidersluis), IJmuiden	23.13	23.40	-	-	1	2	-	brisant	onbekend	-	-
19-6	23.30	Fort IJmuiden	-	-	-	-	1	2	-	brisant	onbekend	-	-
20-6	4.40	Buitenvaart IJmuiden	-	-	-	-	onbekend	2	-	onbekend	onbekend	-	-
20-6	5.15	Sluisenbrug Hoogland	-	-	-	-	1	1	-	brisant	onbekend	-	-
23-6	3.45	Zuid-West v. Fort IJmuiden	-	-	-	-	onbekend	2	-	brisant	onbekend	-	-
2-7	18.15	Noordzeekanaal IJmuiden	-	-	-	-	-	-	2	vliegtuig dield	onbekend	-	-
1-7	1-	Saardammer polder (Genesig) Velsen	-	-	-	-	onbekend	6	-	brisant	-	-	-

Melding betreffende bominslagen op het sluseiland (Zuidersluis), het forteiland en het Noordzeekanaal. Deze opgavelijst is tevens in het Nationaal Archief ondergebracht

28-7	5.15	Haringhaven IJmuiden	-	-	-	-	onbekend	1	-	onbekend	-	-	-
23-7	23.13	Zuid pier IJmuiden	-	-	-	-	onbekend	3	-	brisant	onbekend	-	-
24-7	1.30	Wijkstratweg, Schulpweg, Boerengangslaan, Velsen-Noord	-	-	-	-	1	13	-	brand	-	-	-
26-7	11-	Zykenalen Ben C. Velsen	-	-	-	-	1	-	-	vliegtuig dield	-	-	-
31-7	10.30	Buitenvaart IJmuiden	-	-	-	-	onbekend	enige	-	onbekend	onbekend	-	-
4-8	0.25	Haven en Fort IJmuiden	-	-	-	-	onbekend	5	-	brisant	onbekend	-	-
4-8	2.45	Meerdere straten IJmuiden Oost	-	-	-	-	onbekend	25	-	brand	-	-	-
4-8	2.50	Plaatswellerij Velsen Noord	-	-	-	-	1	5	-	brisant	-	-	-
27-9	onbekend	Zuipier IJmuiden	-	-	-	-	onbekend	enige	-	brisant	-	-	-
28-9	onbekend	Strand IJmuiden	-	-	-	-	onbekend	1	-	brisant	-	-	-
4-10	16.20	Fort IJmuiden	16.17	16.15	-	-	onbekend	5	-	brisant	-	-	-
9-10	onbekend	Papierfabr Velsen-N. P.E.N. Velsen-N.	-	-	-	-	onbekend	-	-	munten brand	-	-	-
25-10	4.49	Strand IJmuiden	4.49	5.54	-	-	onbekend	9	-	brisant	onbekend	-	-
29-10	17.22	Haringhaven IJmuiden	-	-	-	-	onbekend	4	-	brisant	-	-	-
9-11	0.10	Fort IJmuiden	-	-	-	-	onbekend	onbekend	-	brisant	onbekend	-	-
15-11	3.15	Sluiscilans IJmuiden	-	-	-	-	1	2	-	brisant	onbekend	-	-
21-11	1-	Randpoortlaan IJmuiden	-	-	-	-	1	3	-	brisant	-	-	-

Melding betreffende bominslagen op het sluseiland, bij de Noordersluis en het fort te IJmuiden

Voorbeeld van een aangetroffen 'bommenkaart' met daarop blindgangers aangegeven (geen onderzoeksgebied)

2.2. Vermeldingen Daily Logs 2nd Tactical Air Force

In de *Daily Logs* van de *2nd Tactical Air Force*, die afkomstig zijn uit *The National Archives* (UK), werden geen vermeldingen aangetroffen die direct betrekking hebben op het onderzoeksgebied.

2.3. Luchtfoto's Tweede Wereldoorlog

Bij de volgende twee instellingen werden luchtfoto's uit de Tweede Wereldoorlog geraadpleegd:

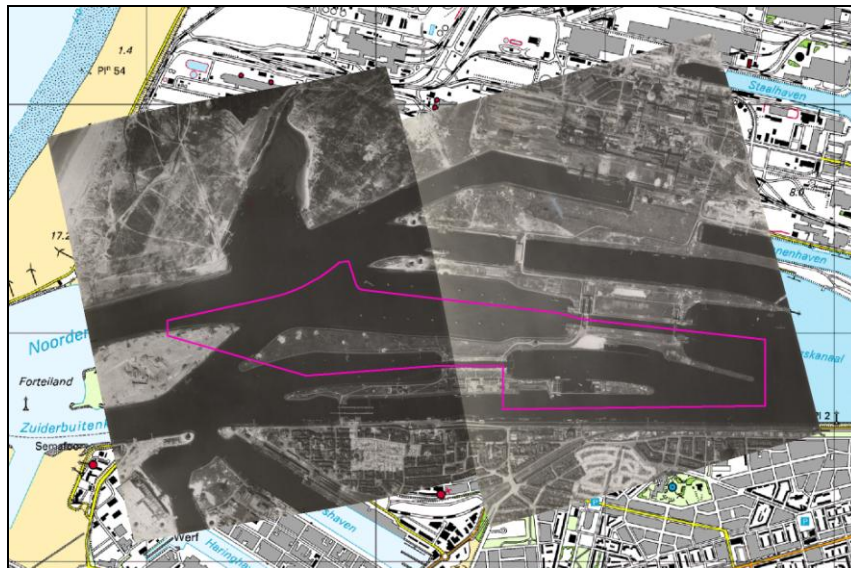
- Het Kadaster te Zwolle;
- De Universiteit van Wageningen, afdeling Speciale Collecties.

De geselecteerde luchtfoto's van de Royal Air Force hebben de volgende opnamedata:

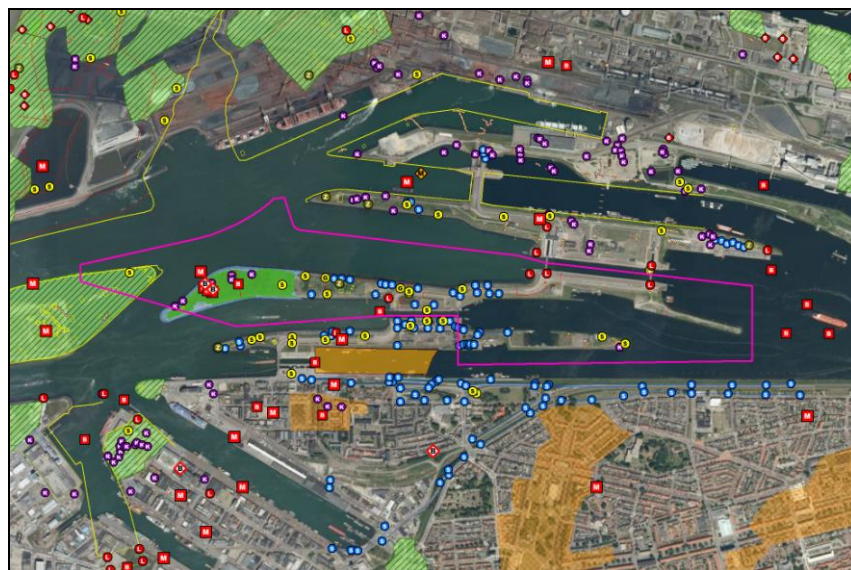
- 22-03-1944
- 03-08-1944
- 12-09-1944
- 05-10-1944
- 23-12-1944
- 24-12-1944
- 05-01-1945
- 26-02-1945
- 08-04-1945
- 17-04-1945

Gezien het feit dat er een groot aantal luchtfoto's van het onderzoeksgebied beschikbaar is bij de twee Nederlandse luchtfotoarchieven, zijn *The Aerial Reconnaissance Archives (TARA)* in de UK niet

geraadpleegd. De geraadpleegde luchtfoto's zijn door middel van GIS gepositioneerd en vervolgens geanalyseerd (zie bijlage II). Aan de hand van de luchtfoto's wordt duidelijk, dat het in het onderzoeksgebied diverse stellingen aanwezig waren. Tevens zijn in het in 2007 door AVG onderzochte gebied diverse bomkraters en intredepunten van blindgangers zichtbaar.

Situatie 17-04-1945 aan de hand van luchtfoto's van de *Royal Air Force*. De luchtfoto's zijn gepositioneerd door middel van GIS

In GIS ingetekende gegevens met betrekking tot gevechtshandelingen

2.4. Ruimrapporten EODD en mijnenkaarten

2.4.1. MORA's / WO's

AVG heeft de MORA's / WO's, dat wil zeggen ruimrapporten van conventionele explosieven, geraadpleegd bij de EODD. Een ruimrapport wordt opgemaakt naar aanleiding van de vondst van één of meerdere conventionele explosieven. Het komt in de praktijk geregeld voor dat locaties alleen globaal worden vermeld in de MORA's / WO's; soms zijn de rapporten onder de verkeerde gemeentenaam ondergebracht. AVG heeft in kader van het onderzoek getracht een zo compleet mogelijk beeld te verkrijgen van de ruimingen ter plaatse van of in de nabijheid van het onderzoeksgebied. Gezien de versnipperde aard van het EODD-archief, kan echter geen garantie worden gegeven dat het overzicht compleet is. Er kan bovendien sprake zijn van redepositie: de conventionele explosieven zijn in een dergelijk geval aangetroffen op een locatie anders dan de oorspronkelijke vindplaats.

2.4.2. Resultaten

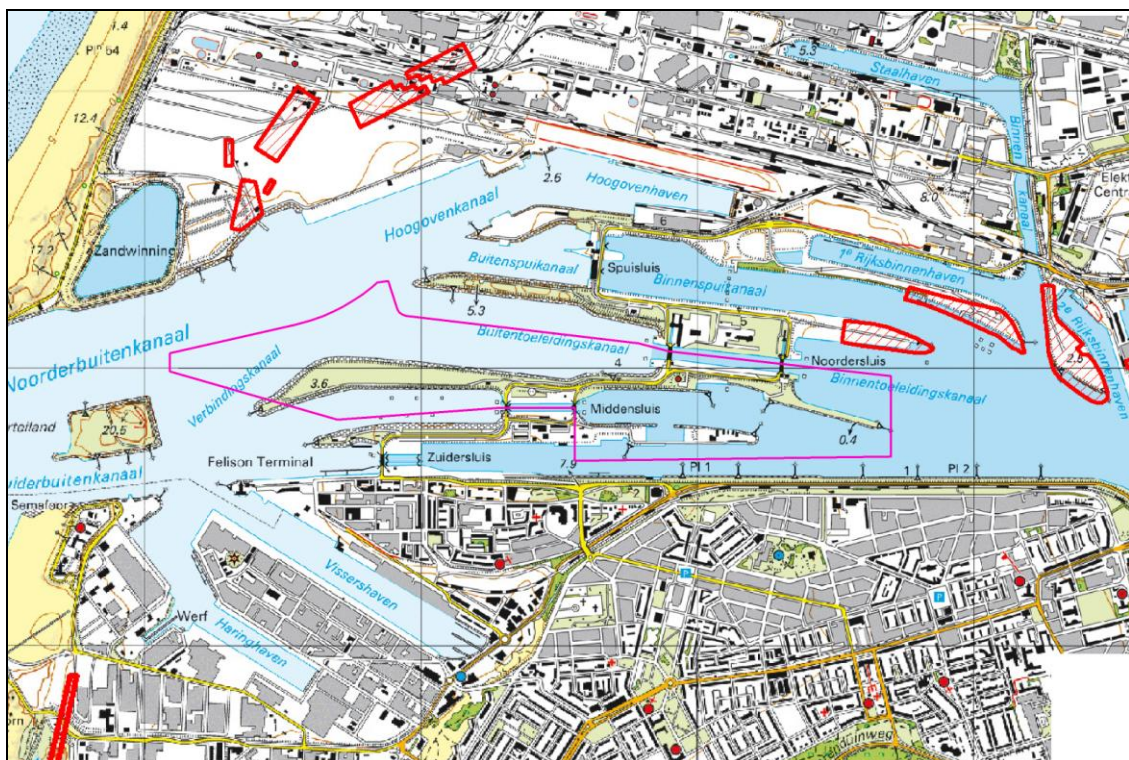
MORA / WO nummer Sluizencomplex en omgeving	Locatie	Resultaat
19720260	In baggermolen midden op het Noordzeekanaal, gemeente Velsen	1 Duitse bom 500 kilo ledig
19782261	Scheepskoppenzuiger WD-12 zuiger in aanlooproute, gemeente Velsen	1 granaat
19782558	In de zuigpijp van de cutterzuiger Bosch en Kalis, gemeente Velsen	1 projectiel
19830330	Zandzuiger Flire Buitenspuikanaal IJmuiden	1 12 cm granaat
19971163	Op een baggerschuit dat ligt op het N-H kanaal IJmuiden. Bedreigd gebied: sluizen	1 granaat + huls
19980894	Buitenspuikanaal (buitenzijde sluizencomplex) IJmuiden. Bedreigd gebied: hopperzuiger "Zaanstad"	1 granaat mortier
20010566	Aan boord van zandzuiger Gateway. Bijzonderheden: zandzuiger ligt voor het eiland bij IJmuiden. Bedreigd gebied: zandzuiger	1 granaat 102 mm L41 Oud-Hollands Schokbuis 38
20030237	Noordersluisweg Velsen-Noord. Bedreigd gebied: konijnenhol. Door aannemer bij gemaal gevonden	1 schroot
20070705	Middensluis IJmuiden. Bom is beroerd met bak van een kraan en teruggelegd	1 bom 1000 lbs GP AN-M65 gewapend. Neusbuis AN-M103, staartbuis AM M 102-serie
20070747	Middensluis IJmuiden. Aangetroffen door AVG tijdens opsporing	1 brisantbom GP 1000 lb AM-M65 met neusontsteker (AM-)M103 en staartontsteker (AN-)M102
20070981	Middensluis IJmuiden. Uitgevoerd door fa. Saricon	-
20070982	Middensluis-eiland IJmuiden. Uitgevoerd door AVG milieutechniek Heijen BV	-

MORA / WO nummer Forteiland IJmuiden	Locatie	Resultaat
19991971	Fort Eiland IJmuiden. Bedreigd gebied: leslokaal	15 steelhandgranaten nummer 24 compleet, 1 vermoedelijke springkoker van een Engelse bom, 1 vermoedelijke buskruitgranaat van 10 leeg zonder ontsteker
20000530	Fort Eiland, Velsen-Noord	1 scherfhandgranaat MK 1 (met restant ontsteker)
20000576	Fort Eiland, Velsen-Noord	Deze kist met handgranaten is al eerder

		geruimd!!! UO afgedaan
20000580	Fort Eiland, Velsen-Noord	7 handgranaten scherp ei (Frankrijk)
20010164	Fort Eiland IJmuiden	Op verzoek van de gemeente IJmuiden onderzoek uitgevoerd m.b.t. aanwezigheid van picrinezuur in fort IJmuiden
20011954	Fort Eiland IJmuiden. Bijzonderheden: vernietigde bunkers waarvan brokken beton over zijn waarin gaten zitten en waar een draad uit steekt. Deze gaten met vermoedelijk explosief. Gaarne controleren	UO is afgedaan in verband met het geen toestemming krijgen tot het complex. Dit in verband met het milieu. De heer die belast is met milieu vond dat wij moesten wachten tot hij aanwezig was. Ca. 45 min gewacht. Afspraak gemaakt met politie dat er goede afspraken worden gemaakt voor een nieuwe UO.
20020024	Fort Eiland, IJmuiden	Twee betonblokken voorzien van boorgaten ten bate van vernielingslading. Eén huls van 5 cm. Totaal vijf boorgaten aangetroffen. Na visuele inspectie besloten los materiaal te verwijderen en springlading aan te brengen in één der gaten. Na detonatie bleek dat in het boorgat een vernielingslading met elec. slp. was aangebracht. Overige gaten voorzien van springlading en tot detonatie gebracht
20070667	Fort eiland IJmuiden. Bedreigd gebied: haven	Eén brisantgranaat van 6 veld met restant ontsteker niet verschoten

2.4.3. Mijnenkaarten

Er waren geen gedocumenteerde mijneenvelden in het onderzoeksgebied aanwezig (zie de onderstaande mijnenkaart uit het EODD-archief).

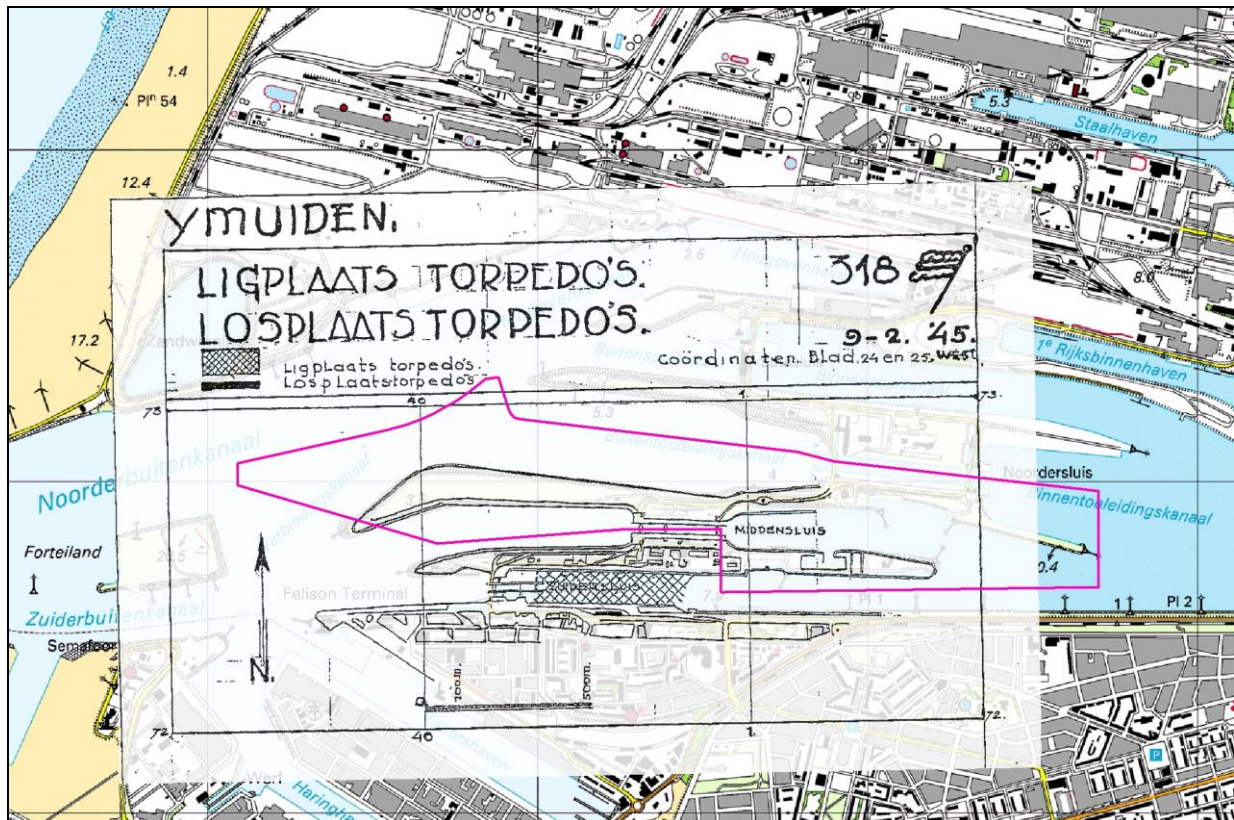

Rood gearceerd: mijneenvelden

2.5. Resultaten archiefonderzoek Militaire Archieven

2.5.1. 575 serie

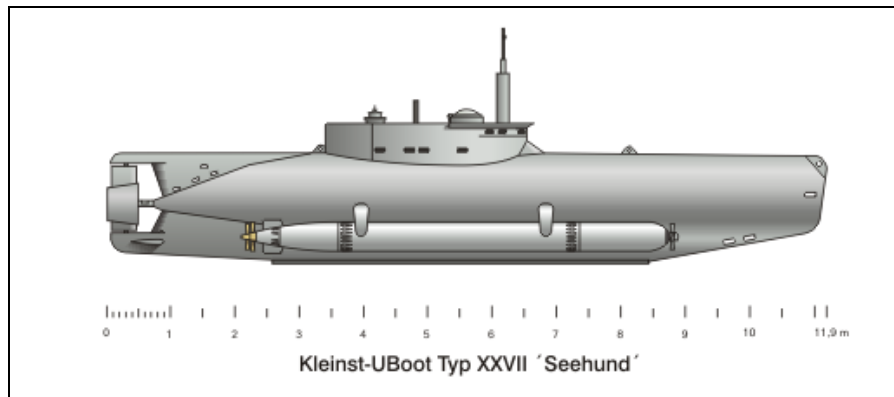
In kader van het onderzoek werd bij het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) te 's-Gravenhage het 575-archief 'Duitse verdedigingswerken en inundaties van Nederlands grondgebied in de oorlog / rapporten van militaire aard vanuit bezet Nederland aan bureau inlichtingen Londen (collectie 575)' geraadpleegd. In de betreffende collectie werd relevante informatie aangetroffen. De data zijn daar waar mogelijk door middel van GIS gepositioneerd en ingetekend, zodat e.e.a. visueel kan worden weergegeven op kaartmateriaal.

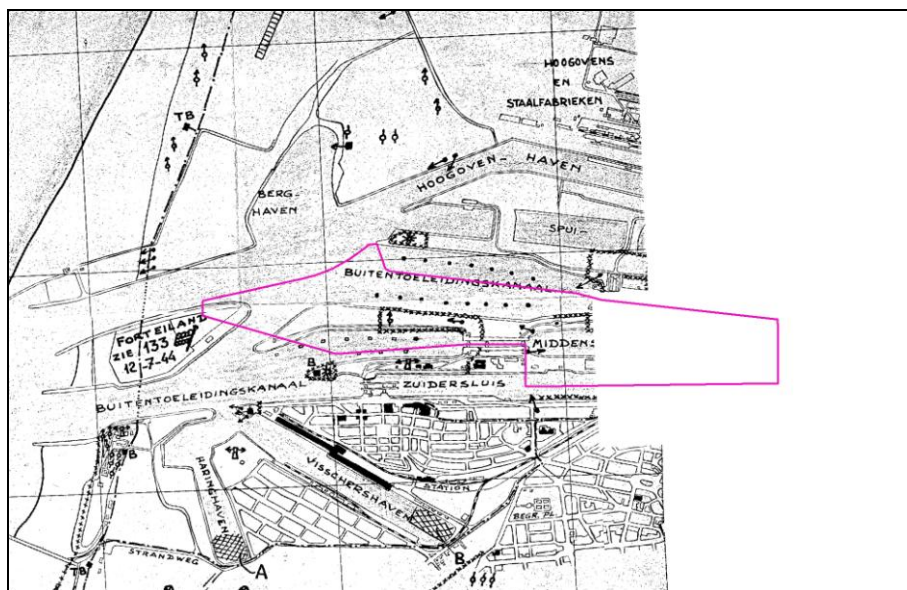
Ligplaats 'eenmanstorpedo's', dat wil zeggen: de plaats te water waar *Seehunde* (tweemansduikboten) te water werden gelaten

Bij de Kleine Sluis (Zuidersluis), gelegen ten zuiden van het onderzoeksgebied, bevond zich volgens het Nederlandse verzet een lig- en losplaats van 'eenmanstorpedo's'. Hier werden *Seehunde* (tweemansduikboten) van *Seehundflotille 12* (later *5. K-Division*) te water gelaten. Deze *Seehunde* waren in gebruik bij specialistische eenheden van de *Kriegsmarine*: de zgn. *Kleinkampfverbände*. De *Kleinkampfverbände* vielen met hun *Kleinkampfmittel* de konvooivaart op de *Thames-Antwerp* route aan. *Kleinkampfverbände*, hierbij moet niet alleen worden gedacht aan duikboten en *Linsen* (boten met explosieve lading), maar ook bijvoorbeeld kikvorsmannen, waren in de jaren 1944-1945 niet alleen betrokken bij aanvallen op de konvooivaart, maar ook een belangrijke sluis te Antwerpen en de Waalbruggen te Nijmegen. Er werden met enige regelmaat aanvallen uitgevoerd door *Seehundflotille 12*. Zo gingen op nieuwjaarsdag 1945 17 *Seehunde* vanuit IJmuiden op *Feindfahrt* in kader van operatie *Debut*. De duikboten kozen met tussenpozen van vijf minuten zee bij de Zuidersluis. *Seehunde* waren niet alleen met torpedo's uitgerust, maar beschikten ook over

een zelfvernietigingslading, bedoeld om te voorkomen dat de 'geheime wapens' in vijandelijke handen zouden vallen.

Met torpedo's uitgeruste *Seehund* duikboot (*Kleinst U-Boot*)

Nederlandse prikkeldraadversperringen en schuttersputten in het onderzoeksgebied

Uit de kaart van het Nederlandse verzet op de voorgaande pagina blijkt, dat er op het Middensluiseiland prikkeldraadversperringen aanwezig waren. Er staan op de betreffende kaart mitrailleuropstellingen en een luchtdoelstelling aangegeven. Huizen die direct ten zuiden van het onderzoeksgebied lagen, werden door de Duitsers bezet. De zwarte stippen in het onderzoeksgebied staan voor met zand opgevulde betonnen meerstoelen.

2.5.2. Theorie en praktijk

Uit kaarten uit het 575-archief blijkt, dat er in het onderzoeksgebied diverse prikkeldraadversperringen aanwezig waren. Tevens kan worden geconstateerd, dat er volgens de mijnenkaarten uit het EODD-archief in het onderzoeksgebied geen sprake was van gedocumenteerde mijnenvelden.

AVG werd in 2007 bij de uitvoering voor een project voor RWS in Schoorlham met een vergelijkbare situatie geconfronteerd. Hoewel er geen feitelijke aanwijzingen waren voor de aanwezigheid van mijnen, werden er toch geïmproviseerde *Behilfsminen* aangetroffen. Deze werden gebruikt ter ondermijning van prikkeldraadversperringen (in combinatie met houten palen), bijvoorbeeld om landingen van parachutisten en/of zweefvliegtuigen te verhinderen. In het geval van Schoorlham betrof het brisantgranaten van een 75 mm loopgraafmortier, die bij de Nederlandse strijdkrachten in gebruik waren. De Duitsers hadden de ontsteker van deze buitmunie aangepast en voorzien van de trekontsteker (valstrik) Z.Z. 35.

Behilfsmine

Hoewel feitelijk niet aantoonbaar, sluiten wij zeker niet uit dat de prikkeldraadversperringen in het onderzoeksgebied oorspronkelijk ondermijnd waren. Het tactische doel was duidelijk: het zo goed mogelijk ter verdediging inrichten van het belangrijke sluizencomplex.

Om een zo compleet mogelijk beeld te verkrijgen van de oorlogshandelingen in het onderzoeksgebied is een bezoek gebracht aan de Semi Statistische Archiefdiensten van het Ministerie van Defensie (SSA-MvD) te Rijswijk.

[illegible]

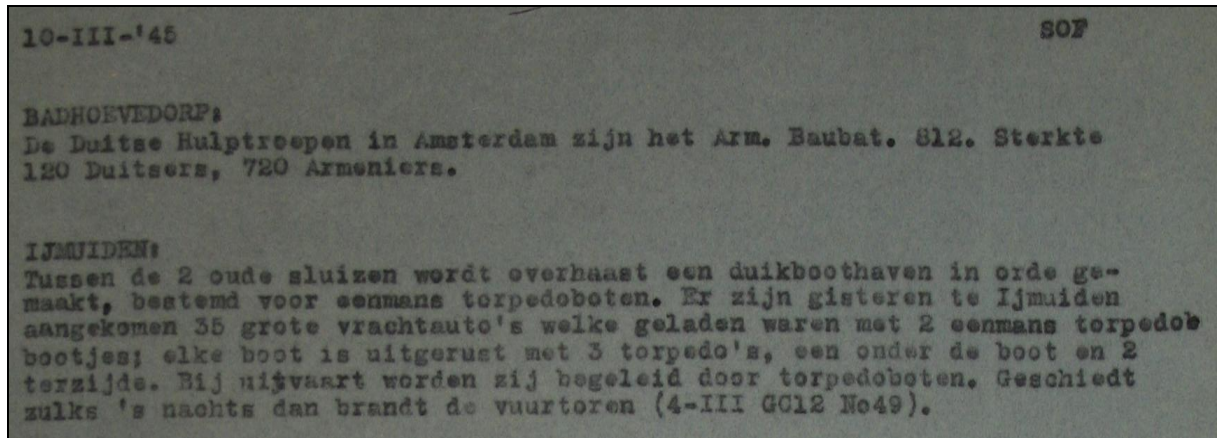
23

2.6. Resultaten archiefonderzoek Nationaal Archief

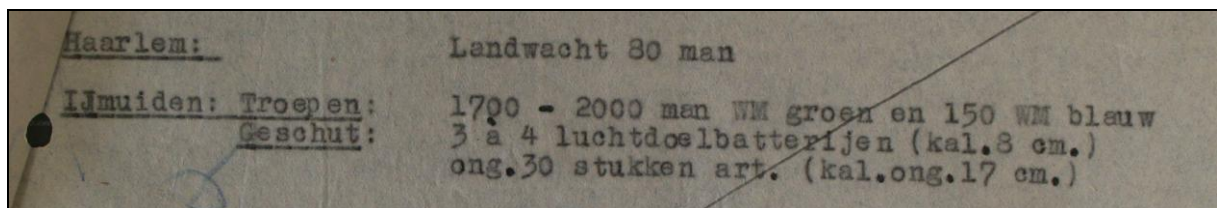
In kader van het historisch onderzoek werden de volgende archieven geraadpleegd:

- Archief van het Korps Hulpverleningsdienst;
- Archief van de Nederlandse Luchtbeschermingsdiensten;
- Archief van de verzetsgroep Albrecht.

De resultaten van het onderzoek zijn afbeeldingsgewijs op deze en de volgende pagina opgenomen:

Melding van de verzetsgroep Albrecht betreffende de sluizen te IJmuiden d.d. 10-03-1945

Melding van de verzetsgroep Albrecht betreffende de aanwezigheid van '8 cm' en '17 cm' geschut in IJmuiden d.d. 21-12-1944

Vernietiging 'snelboothaven'

Vondst dieptebom bij de Noordersluis in 1959

Vondst dieptebom bij de Noordersluis in 1959

2.7. Resultaten archiefonderzoek *Bundesarchiv-Militärarchiv Freiburg* en internet

Via een privécollectie werd de volgende relevante vermelding met betrekking tot het onderzoeksgebied verkregen:

37.00	<u>Ijmuiden:</u>	<u>Hkdt. Ijmuiden drahtet u.a.:</u> "Nordschleuse unbrauchbar gemacht durch Sprengung aller Motore, Getriebe und Schleusenwagen. Schleusentore geschlossen."
-------	------------------	---

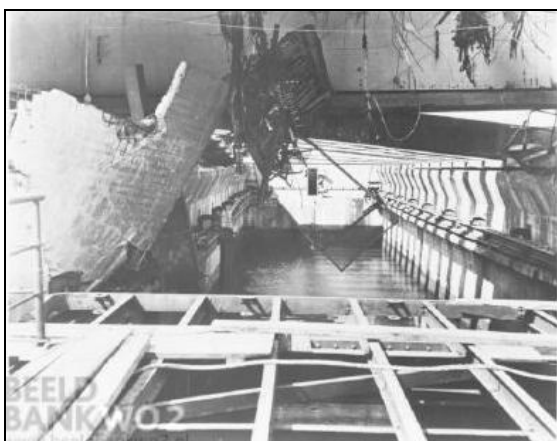
Vermelding d.d. 20-09-1944.

Uit het bovenstaande document blijkt, dat de Noordersluis in september 1944 door de Duitsers met behulp van springladingen onschadelijk is gemaakt.

VERNIELINGEN AAN SLUIZEN EN IJMUIDEN. De D. hebben de vernieling van onze waterwerken voortgezet door de vernieling van de schuthekmuren van de Noordersluis te Ijmuiden. Dat dit bij de andere sluizen nog niet is geschied, vindt zijn oorzaak in het feit, dat deze nog worden gebruikt. Illusie's behoeft men zich over het behoud van deze sluizen echter niet te maken, aangezien de D. deze zeker zullen vernielen bij de taatsen en halsbeugels.

Verzetkrant Het Parool d.d. 18-12-1944

Uit de website www.oorlogsbronnen.nl blijkt het volgende:

'Het Binnensluishoofd van de Noordzeesluis (de grote sluis). Deze werd niet gebombardeerd. De schade, welke hieraan werd toegebracht, werd veroorzaakt door het laten springen van dieptebommen in de sluis- en deurkom en door springladingen in het bedieningsgebouw. Dit gebeurde na "Dolle Dinsdag". Uit dit citaat blijkt, dat er dieptebommen werden gebruikt. Dit verklaart mogelijk de in paragraaf 2.6 genoemde vondst van een dieptebom in 1959.

Het „Paradepaard van Rijkswaterstaat“ wordt hersteld.

Boven de monding van het Noordzeekanaal vliegt een meeuw. Wat ziet die meeuw? Hij ziet een put, twintig meter diep en met betonnen wanden. Hij zou uw verslaggever zich behoedzaam kunnen zien voortbewegen in benedenwaartse richting, langs zwiepende ladders, de put in. De meeuw zou zelfs meer kunnen zien, want in de put wordt gewerkt. Daar worden de verwoestingen hersteld, die de furor teutonicus in September 1944 toebracht aan het paradepaard van Rijkswaterstaat, zijnde dit de Noordersluis te Hmpten.

In de deurkas

De meeuw is verder gevlogen, de zee tegemoet, die men, staande op de rand van de put, in de verte ziet. In de put ziet men arbeiders, hoort men machines ratelen, daveren en ronken en luistert men naar Ir. Josephus Jitta, de leider van het herstelwerk aan de Noordersluis, die uitlegt wat er gebeurt en waarom.

De put is de deurkas van het binnensluishoofd. Dat wil zeggen de ruimte, waarin de sluisdeur „zich terugtrekt“ als schepen het sluishoofd moeten passeren. De deurkas heeft een U-vormige doorsnede. Tussen het bovendeel der beide wanden zijn betonnen palen aangebracht, die voorkomen dat die wanden naar elkander buigen. De Duitsers echter veroorzaakten in deze deurkas, thans drooggelegd, een explosie, waardoor de betonnen balken hier en daar werden opgelicht. Inderdaad zijn toen de wanden van een gedeelte der kas naar elkaar gebogen.

„Die wanden hebben we toen weer recht gedrukt“, zegt Ir. Josephus Jitta en dat lijkt eenvoudig, maar het is toch een redelijk karwei. Twaalf hydraulische vijzels oefenden een kracht van in totaal drie-en-een-half miljoen kg. uit op de wanden, nada: de grond achter de wand, die het meest naar voren was gekomen, was weggegraven. Toen werd de deurkas weer in model gebracht, de balken er weer tussen gelegd

en zo nodig hersteld of vernieuwd en nu zijn er nog wat werkjes aan de gang, als het op nieuw stellen van de railsbaan, het repareren van de wanden en dergelijke akkevietjes.

Men hoopt, dat er nog niet meer verborgen gebreken ontdekt zullen worden als scheuren in de bodem van de vulkanalen (riolen), die nog niet geheel droog zijn. En als dat niet het geval is en de aanvoer van arbeiders, materialen en gereedschappen niet tegenvalt, dan zal deze sluis in Juli weer voor het scheepvaartverkeer in gebruik kunnen worden genomen. Dat wil dan zeggen dat de grootste schepen die thans over de oceaan varen, Amsterdam weer kunnen bereiken.

Wan: men weet, dat Noordzeekanaal, gereedgekomen in 1876, is zelf steeds groter geworden en heeft steeds grotere sluisdeuren gekregen. De twee oude complexen, de Zuidersluizen uit 1876 en de Middensluis uit 1896, zijn door de Duitsers niet beschadigd, daar kunnen de schepen normaal gesloten worden en dat gebeurt dan ook, maar de capaciteit is niet zo vorstelijk als die van de Noordersluis, de grootste ter wereld die tussen 1923 en 1930 gebouwd werd.

De bouw stond destijds onder leiding van den tegenwoordigen Minister van Openbare Werken en Wederopbouw, Dr. Ir. J. A. Ringers. Ir. Josephus Jitta, die thans het herstelwerk leidt, was toen assistent bij de aanleg. Het is geen wonder, dat de Minister al heel kort na de oorlog het initiatief nam om deze sluis, van buitengewoon groot belang voor ons scheepvaartverkeer, dus voor de aanvoer van levensmiddelen, grondstoffen en wat niet al, zo spoedig mogelijk aan het scheepvaartverkeer terug te geven. En er is hier flink aangepakt: bij de opruimingswerkzaamheden werd met drie ploegen gewerkt, 24 uur achter elkaar, thans met twee ploegen, die acht uur per dag aan de slag zijn. Zodra het des morgens licht is, wordt er begonnen.

Krantenartikel uit 1946

3. Contra-indicaties

3.1. In het verleden uitgevoerde graafwerkzaamheden

- AVG zijn geen gegevens bekend over in het verleden uitgevoerde graaf- en baggerwerkzaamheden ter plaatse van de onderzoekslocatie. Expliciete navraag bij RWS heeft geen relevante gegevens opgeleverd;
- Uit een vergelijking van luchtfoto's uit de Tweede Wereldoorlog met hedendaagse luchtfoto's blijkt dat het forteiland tijdens naoorlogse werkzaamheden is ingekort. Ergo: het forteiland lag tijdens de Tweede Wereldoorlog gedeeltelijk in het onderzoeksgebied;
- De waterbodem van het onderzoeksgebied is in 2007 gedeeltelijk door Saricon onderzocht;
- Er zijn in het verleden werkzaamheden met zandzuigers in het onderzoeksgebied uitgevoerd door baggerbedrijven. De locaties waar deze werkzaamheden werden uitgevoerd zijn AVG niet bekend.

4. Beoordelen van het bronnenmateriaal

4.1. Beperkingen bronnen

- In een aantal rapporten van de Luchtbeschermingsdienst worden slechts zeer globaal inslaglocaties in of bij het onderzoeksgebied genoemd;
- De door AVG geraadpleegde defence overprint is, voor wat betreft de in het onderzoeksgebied aanwezige stellingen, niet in alle opzichten in overeenstemming met een Duitse stafkaart.

4.2. Vermoedelijke hoeveelheid aanwezige conventionele explosieven

Verschiijningsvorm	Vermoedelijk aanwezig in onderzoeksgebied?
Afgeworpen	Ja, diverse vermeldingen m.b.t. de sluizen en het forteiland
Vershoten / gegooid / gelegd / weggeslingerd	Ja, eventueel vershoten (geschutsprojectielen aangetroffen in het water, exacte locaties niet bekend)
Opgeslagen / gedumpt / begraven (inclusief redepositie)	Ja, eventueel gedumpt, achtergelaten of begraven ter plaatse van de voormalige stellingen en water in de buurt van de voormalige stellingen (voor locaties stellingen zie bijlage II)
Als restanten uit springputten of explosie	Nee
Als onderdeel van (vliegtuig)wrakken en / of gezonken vaartuigen	Nee

Soort	Vermoedelijke hoeveelheid in onderzoeksgebied
Geschutsprojectielen vnl. FLAK	Onbekend
Klein Kaliber Projectielen	Onbekend
Raketten (of onderdelen hiervan) 60 LBS SAP	Geen
Afwerprojectielen (t/m 12000 lb) ²¹	Geen tot enkele
Mortierprojectielen	Onbekend
Handgranaten / geweergranaten	Onbekend
Toebehoren van projectielen	Onbekend
Raketten en granaatwerpers (in gebruik bij infanterie)	Onbekend
Mijnen (voor gebruik op het land)	Geen (geen gedocumenteerde mijneenvelden aanwezig)
Vernielingsladingen (dieptebommen gebruikt als geïmproviseerde vernielingslading)	Onbekend
Torpedo's / onderwaterwapens	Alleen aanwijzingen gevonden voor de inzet van <i>Seehunde</i> bij de Zuidersluis, gelegen ten zuiden van het onderzoeksgebied
(invalde-)mijnen (voor gebruik in het water)	Onbekend

²¹ Op IJmuiden werden bommen zwaarder dan 1000 lb afgeworpen, waaronder *4500 lb C.P. Rocket assisted bombs* (aanvallen op de 'E-boat pens') en *Tallboys* (12000 lb). Er moet tevens rekening worden gehouden met afwerprojectielen kleiner dan 1000 lb (staafbrandbommen).

5. Leemten in de kennis

1. Er is geen garantie dat het overzicht met EODD-meldingen compleet is. De reden die hieraan ten grondslag ligt is de versnipperde aard van het betreffende archief, soms zijn meldingen onder de verkeerde gemeente- of plaatsnaam ondergebracht;
2. Luchtfoto's zijn altijd een momentopname. Vòòr, na en tussen verschillende opnamedata kunnen er veranderingen in het onderzoeksgebied hebben plaatsgevonden. De Duitsers waren bovendien meesters in de camouflage: het is maar zeer de vraag of alle geschutopstellingen etc. op luchtfoto's kunnen worden teruggevonden;
3. Bij een historisch onderzoek kan nooit een volledig overzicht van alle bronnen worden verkregen. Bij dit onderzoek is gebruik gemaakt van een bronnenselectie;
4. Dit onderzoek is grotendeels gebaseerd op schriftelijke bronnen. Dumping werd vrijwel nooit op schrift gesteld en is feitelijk zeer moeilijk te bewijzen. Dit geldt zeker nu eventuele getuigen steeds ouder worden en herinneringen met het verstrijken van de tijd meer en meer vertroebeld raken;
5. AVG heeft in kader van het historisch onderzoek contact opgenomen met dhr. Schweitzer van de gemeente Velsen. Bij zijn weten beschikt de gemeente niet over een 'bommenkaart';
6. Als gevolg van de digitalisering van het 575-archief bij het Nederlands Instituut voor Militaire Historie te 's-Gravenhage konden niet alle verzetskaarten (volledig) worden geraadpleegd.
7. AVG heeft de optionele bronnen NIOD en The National Archives Washington DC niet geraadpleegd. Relevante literatuur werd verkregen via een IBL-account van de Radboud Universiteit Nijmegen en Amerikaanse gegevens via het AVG archief, Britse documenten en derden.

6. Conclusie en advies

6.1. Conclusie

Bij de probleeminventarisatie stond de volgende vraag centraal:

Is er sprake van de mogelijke aanwezigheid van conventionele explosieven in het onderzoeksgebied?

Deze vraag kan bevestigend worden beantwoord:

- In het onderzoeksgebied was Duits luchtafweergeschut (*Fliegerabwehrkanone* of *FLAK*) aanwezig. Conform de CS-OCE tabel van de Vereniging voor Explosieven Opsporing is een gebied van 25 meter rondom het hart van een geschutopstelling verdacht op de eventuele aanwezigheid van conventionele explosieven;
- In het onderzoeksgebied waren Duitse militaire loopgraven aanwezig. Conform de CS-OCE tabel van de Vereniging voor Explosieven Opsporing is het gebied binnen de contouren van een loopgraaf verdacht op de eventuele aanwezigheid van conventionele explosieven;
- In het onderzoeksgebied waren wapenopstellingen aanwezig. Conform de CS-OCE tabel van de Vereniging voor Explosieven Opsporing is de locatie van een wapenopstelling verdacht op de eventuele aanwezigheid van conventionele explosieven;
- AVG kan niet feitelijk aantonen dat er sprake is van indicaties, waaruit blijkt dat de in het onderzoeksgebied aanwezige (prikkel draad-)versperringen conventionele explosieven bevatten. De ervaring van AVG bij een voor RWS uitgevoerd explosievenonderzoek bij Schoorl dam leert echter wel, dat het zeer goed mogelijk is dat de prikkeldraadversperringen (in combinatie met in de grond geplaatste palen) oorspronkelijk waren ondermijnd met niet gedocumenteerde *Behilfsminen*;
- In 2007 werden op het meest westelijke gedeelte van het Middensluis eiland twee Amerikaanse *General Purpose* 1000-ponders en een zgn. gedeflagereerde bom ('*Low Order*') aangetroffen. Eén van de niet gedetoneerde bommen werd door middel van een door AVG uitgevoerde zoekactie opgespoord;
- Het sluis eiland en omgeving zijn vanaf 1940 meerdere malen onderhevig geweest aan geallieerde bombardementen. Ook de kleine sluis (geen onderzoeksgebied) wordt in de Luchtbeschermingsdienst rapporten genoemd;
- Bij de Zuidersluis, gelegen ten zuiden van het onderzoeksgebied, werden *Seehunde* (tweemansduikboten van de zgn. *Kleinkampfverbände* van de *Kriegsmarine*) te water gelaten in verband met aanvallen op de geallieerde konvooivaart naar Antwerpen;
- In het buitentoeleidingskanaal van de Noordersluis werd in 1959 een dieptebom aangetroffen. Gezien het feit dat deze bom zich '*aan een meerstoel in de Noorder sluis*' bevond, is het zeer goed mogelijk dat hier sprake is geweest van een geïmproviseerde vernielingslading die in september 1944 zijn werk niet heeft gedaan;
- In aansluiting op het bovenstaande punt kan worden gesteld dat er voorafgaand aan de Duitse bezetting van IJmuiden een Britse *demolition party* actief is geweest bij de sluisen. De locaties waar vernielingsladingen werden aangebracht zijn niet bekend. De Noordersluis werd op zijn beurt in september 1944 door een *Sprengkommando* vernield. Conform de CS-OCE tabel van de Vereniging voor Explosieven Opsporing zijn de locaties van vernielingsladingen verdacht op de eventuele aanwezigheid van conventionele explosieven;

- In de omgeving van het sluizencomplex zijn in het verleden meerdere conventionele explosieven opgebaggerd, zoals blijkt uit het feit dat de sluizen in de EODD ruimrapporten als 'bedreigd gebied' worden aangemerkt;
- Het forteiland, dat in de Tweede Wereldoorlog gedeeltelijk in het onderzoeksgebied lag, is regelmatig het doelwit geweest van geallieerde bombardementen. Het fort en omgeving werden zowel door brand- als door brisantbommen getroffen.
- In het fort lag na de Nederlandse capitulatie in mei 1940 een grote hoeveelheid munitie opgeslagen;
- Op het forteiland stond in de Tweede Wereldoorlog Duits luchtafweergeschut. Het forteiland werd tijdens de Duitse bezetting bovendien verder uitgebreid met Duitse bunkers.

6.2.1. Algemeen Advies

De indicaties en de contra-indicaties tegenover elkaar afwegende, adviseren wij DHV om de probleeminventarisatie voort te zetten door middel van een probleemanalyse.

6.2.2. Stappen vervolgtraject

Vooronderzoek:

Het vooronderzoek bestaat uit twee afzonderlijk uit te voeren activiteiten, te weten: de reeds uitgevoerde probleeminventarisatie en de risicoanalyse, e.e.a. conform de concept CS-OCE (en de reeds bestaande BRL-OCE). Bij de risicoanalyse komen de volgende zaken aan de orde:

1. De reeds uitgevoerde probleeminventarisatie;
2. Vaststellen locatie specifieke omstandigheden;
3. Identificatie toekomstig gebruik;
4. Identificatie van risico's;
5. Beoordeling van risico's;
6. Conclusie en aanbevelingen.

Het vooronderzoek heeft in zijn totaliteit tot doel om te beoordelen of er indicaties zijn dat binnen het onderzoeksgebied conventionele explosieven aanwezig zijn, en zo ja, om het verdachte gebied of de verdachte gebieden in horizontale en verticale dimensie af te bakenen. De verticale afbakening zal plaatsvinden in de analysefase.

Projectplan:

Indien in de analysefase het advies wordt gegeven om een vervolgtraject in te zetten, dan zal voorafgaand aan de geplande opsporingswerkzaamheden een projectplan moeten worden opgesteld. Het projectplan is een gedocumenteerd plan waarin de onderlinge relaties tussen betrokken partijen, alsmede de (planmatige) voortgang, afspraken, toezicht, documentatie en procedures zijn vastgelegd teneinde het project op adequate en veilige wijze uit te kunnen voeren zijn vastgelegd. Het projectplan moet worden geaccordeerd door het bevoegd gezag, dat wil zeggen: de betrokken gemeente(n).

(waterbodem-)detectieonderzoek:

Eén van de mogelijke vervolgwerkzaamheden ter opsporing van conventionele explosieven is het (waterbodem-)detectieonderzoek. Detecteren omvat het vaststellen van de aanwezigheid van (mogelijke) conventionele explosieven door het met behulp van detectieapparatuur uitvoeren van een meting en de beoordeling van de meetgegevens. Voor het uitvoeren van het

detectieonderzoek kunnen uiteenlopende methoden en technieken worden ingezet. Er wordt onderscheid gemaakt in analoge detectie en computerondersteunde detectie.

Selectie van detectiemethoden:

Voorafgaand aan de detectiewerkzaamheden dient de organisatie de in te zetten detectieapparatuur te selecteren. De selectie van detectiemethoden vindt plaats op basis van de resultaten van de validatie en de resultaten van het vooronderzoek. De keuze van de detectoren dient te worden beargumenteerd in het projectplan, waarin tevens de relevante apparaatinstellingen worden beschreven.

Uitvoeren (watrebodem-)detectie:

Bij aanvang van de detectiewerkzaamheden dienen de projectgegevens zoals opgenomen in het projectplan te worden geverifieerd. De verificatie wordt aangetekend op de veldwerkregistraties. Ingeval van afwijkende omstandigheden die van invloed zijn op de kwaliteit van de detectie, dient terugkoppeling plaats te vinden met de werkvoorbereiding (voor nadere gegevens zie de BRL-OCE).

7. Bronnenmateriaal

EODD, Culemborg:

Mijnenkaarten en MORA's / WO's

Gemeentelijke en provinciale archieven:

Noord-Hollands Archief (gemeentearchief Velsen)

Kadaster, Zwolle:

Collectie luchtfoto's Tweede Wereldoorlog Royal Air Force

Collectie geallieerde stafkaarten Tweede Wereldoorlog

Nationaal Archief, 's Gravenhage:

Archief Luchtbeschermingsdienst

Archief Hulpverleningsdienst

Archief Verzetsgroep Albrecht

NIMH, 's-Gravenhage:

575-serie

Privé-collectie

Gegevens uit het Bundesarchiv-Militärarchiv te Freiburg

SSA, Rijswijk:

M.M.O.D./ M.O.D. –archief

The National Archives Kew-London:

Daily Logs 2nd Tactical Air Force

Universiteit Wageningen, afd. Speciale Collecties

Collectie luchtfoto's Tweede Wereldoorlog Royal Air Force

8. Literatuur

H. Amersfoort / P. Kamphuis (red.) *Mei 1940. De strijd op Nederlands Grondgebied* ('s-Gravenhage 2005)

A.V.A.J. Bosman, *Een gemeente in oorlogstijd: Velsen 1940-1945* (Velsen 1995)

E. H. Brongers, *Opmars naar Rotterdam. Deel 2: van Maas tot Moerdijk* (Baarn 1982)

C.Klep / B. Schoenmaker (red.), *De bevrijding van Nederland 1944 – 1945. Oorlog op de flank* (Den Haag 1995)

B.C. de Pater/ B. Schoenmaker e.a., *Grote Atlas van Nederland 1930-1950* (2006)

R. Pols / L. de Vries, *Seefront IJmuiden. Duitse bunkers in de kustverdediging van de Festung IJmuiden* (Velserbroek 2007).

G.J. Zwanenburg, *En nooit was het stil....Kroniek van een Luchtoorlog. Deel 1 & 2* (Den Haag 1990/1992)

Websites:

<http://www.avg.eu>

<http://www.explosievenopsporing.com>

<http://www.explosievenopsporing.nl>

<http://www.fortijmuiden.nl>

<http://www.oorlogsbronnen.nl>

<http://www.watwaswaar.nl>

9. Gebruikte afkortingen

BG:	Brisant Granaat
BPG:	Brisant Pantser Granaat
BRL-OCE:	Beoordelingsrichtlijn Opsporing Conventionele Explosieven
CE:	Conventioneel Explosief
FLAK:	Fliegerabwehrkanone (Duitse luchtafweer)
GIS:	Geografisch Informatie Systeem
GP:	General Purpose
KKM:	Klein Kaliber Munitie (munitie voor wapens met een kaliber kleiner dan 20 mm)
LBS:	Libs (Britse gewichtsmaat, 0453 gram)
M.M.O.D.:	Mijn en Munitie Opruimings Dienst
MORA:	Melding Opdracht Ruimrapportage Afdoening (rapport betreffende door de EODD geruimde CE'n)
NGE:	Niet Gesprongen Explosief
NIMH:	Nederlands Instituut voor Militaire Historie
OCE:	Opsporing van Conventionele Explosieven
PAK:	Panzer Abwehr Kanone
PG:	Pantser Granaat
RAF:	Royal Air Force
R.P.:	Rijkspolitie
SSA:	Semi Statische Archiefdiensten
WO:	Werk Opdracht (sinds jaren '90 rapport betreffende door de EODD geruimde CE'n, voorheen bekend als MORA's)

Bijlage I: BRL-OCE richtlijnen horizontale afbakening verdachte gebied

Concepttekst gewijzigde methode voor uitvoeren van vooronderzoek CE

Vereniging voor Explosieven Opsporing

Tabel 1: verdacht / onverdacht en horizontale afbakening

Indicatie	Algemene omschrijving	Uitgangspunt conclusie		Uitgangspunten voor afbakening verdacht gebied
		Verdacht	Onverdacht	
Verdedigingswerk	Groepering van wapenopstellingen en/of geschutopstellingen, rondom afgezet met een versperring (bijvoorbeeld weerstandskern of steunpunt).	x		Het grondgebied binnen de grenzen van het verdedigingswerk is verdacht. De grenzen worden bij voorkeur bepaald aan de hand van georefererde luchtfoto's.
Wapenopstelling	Opstelling van handvuurwapen, machinegeweer of andere (semi)automatisch wapen, niet zijnde onderdeel van een verdedigingswerk.	x		Locatie van de wapenopstelling.
Geschutopstelling (statisch en mobiel)	Locatie van geschut, niet zijnde onderdeel van een verdedigingswerk.	x		25 meter rondom het hart van de geschutopstelling, maar niet verder dan een eventueel aangrenzende watergang.
Munitieopslag in open veld	Locatie van munitievoorraad in het open veld, niet zijnde binnen een verdedigingswerk.	x		Locatie van de veldopslaglocatie.
Loopgraaf	Militaire loopgraaf	x		Het gebied binnen de contouren van de loopgraaf is verdacht, bij voorkeur bepaald aan de hand van georefererde luchtfoto's.
Tankgracht of -geul	Een diepe (al dan niet droge) gracht of geul met steile wanden, aangebracht om pantservoertuigen tegen te houden.		x	Niet verdacht, tenzij er aanwijzingen zijn dat er mogelijk munitie in gedumpt is.
Landmijnen verdacht gebied	Middels een aanwijzing, niet zijnde een mijnenlegrapport, op landmijnen verdacht verklaard gebied. In het verdachte gebied zijn bij de controle door de MMOD géén landmijnen aangetroffen.		x	n.v.t.
Landmijnen verdacht gebied	Middels een aanwijzing, niet zijnde een mijnenlegrapport, op landmijnen verdacht verklaard gebied. In het verdachte gebied zijn bij de controle door de MMOD, of bij na-oorlogse activiteiten landmijnen aangetroffen.	x		De grenzen zoals aangegeven in het ruimrapport.

Pagina 9 van 13

Postbus 159, 4190 CD Geldermalsen
telefoon 0345-471393

www.explosievenopsporing.nl
telefax 0345-471381

Indicatie	Algemene omschrijving	Uitgangspunt conclusie		Uitgangspunten voor afbakening verdacht gebied
Mijnenveld	Geregistreerd mijnenveld, waarvan mijnenlegrapport aanwezig is. Alle volgens het legrapport gelegde landmijnen zijn geruimd.		x	n.v.t.
Mijnenveld	Geregistreerd mijnenveld waarvan mijnenlegrapport aanwezig is. Niet alle volgens het mijnenlegrapport gelegde landmijnen zijn geruimd. Geen feitelijke onderbouwing bekend waarom er landmijnen worden vermist.	x		De grenzen zoals aangegeven in het mijnenlegrapport en / of ruimrapport.
Mijnenveld	Mijnenlegrapport aanwezig. Niet alle volgens het legrapport gelegde landmijnen zijn geruimd. Feitelijke onderbouwing bekend waarom er landmijnen worden vermist.		x	n.v.t.
Versperringen	Versperringen, zoals strandversperringen en drakentanden.		x	Tenzij er indicaties zijn dat CE onderdeel uitmaken van de versperring.
Infrastructuur zonder geschutsofstelling of munitievoorraad	Militaire werken zoals woononderkomen of werken met een burgerdoel zoals schuilbunker.		x	Tenzij er indicaties zijn op CE vanwege de aanwezigheid van nabijverdediging in de vorm van bijvoorbeeld wapenopstellingen.
Schuilloopgraaf	Loopgraaf voor burgerbevolking om in te schuilen.		x	n.v.t.
Kampementen	Grondgebied met onderkomens zoals tenten.		x	Tenzij er indicaties zijn op CE vanwege de aanwezigheid van munitieopslag of nabijverdediging in de vorm van bijvoorbeeld wapenopstellingen.
Mangat	Gat in grond met schuilfunctie, niet in gebruik genomen als schuttersput.		x	n.v.t.
Vernielingslading	Locatie van aangebrachte vernielingslading.	x		Locatie van de vernielingslading.
Artillerie-, mortier- of raketbeschieting	Gebied dat is beschoten door mobiel of vast geschut, mortieren of grondgebonden (meervoudig) raketwerpersysteem.	x		Situationeel te bepalen.
Raketbeschieting inslagenpatroon bekend	Gebied dat is getroffen door een raketbeschieting met jachtbommenwerpers.	x		Op basis van een analyse van het inslagenpatroon wordt de maximale afstand tussen twee opeenvolgende inslagen binnen een inslagenpatroon bepaald. Het verdachte gebied wordt afgebakend door deze afstand te projecteren op de buitenste inslagen van het inslagenpatroon. Dat is exclusief de eventuele horizontale verplaatsing van de buitenste blindganger binnen het inslagenpatroon.

Indicatie	Algemene omschrijving	Uitgangspunt conclusie		Uitgangspunten voor afbakening verdacht gebied
Inslagpunt blindganger, zijnde een vliegtuigbom	Vliegtuigbom die niet in werking is getreden.			Te bepalen volgens rekenmethode zoals genoemd in bijlage 1.2.
Crashlocatie vliegtuig	Aanwezigheid van CE vanwege de crash.	x		Situationeel te bepalen.
Krater van gedetoneerde incidentele luchtafweergranaat	Gebied waarin zich de krater van de detonatie van een incidentele luchtafweergranaat bevindt.		x	Tenzij er indicaties zijn dat het geen incidentele luchtafweergranaat betreft.
Inslagpunt van een V-1 wapen	Gebied dat is getroffen door de inslag van een V-1 wapen.	x		15 meter rondom een inslagpunt vanwege de mogelijke horizontale verplaatsing onder de grond.
Krater van een (gedeeltelijk) gedetoneerd V-1 wapen	Gebied waarin zich de krater van de detonatie van een V-1 wapen bevindt.	x		50 meter rondom een inslagpunt vanwege de mogelijke aanwezigheid van explosieve componenten.
Krater van een (gedeeltelijk) gedetoneerd V-2 wapen	Gebied waarin zich de krater van de detonatie van een V-2 wapen bevindt.	x		Situationeel te bepalen.
Dumplocatie van munitie en/of toebehoren	Dumplocatie van CE en/of toebehoren in landbodem of op waterbodem.	x		Locatie van de dump en afbakening verder situationeel te bepalen, bijvoorbeeld dumping in stilstaand of stromend water.
Ongecontroleerde (massa)explosie	(Sympathische) detonatie van een explosieven voorraad zoals ontploffing munitieopslag of munitie trein.	x		Situationeel te bepalen
Vernietigingslocatie voor CE	Eén of meerdere springputten.	x		De contour(en) van de springput(ten) en afbakening verder situationeel te bepalen, bijvoorbeeld gelet op de afstand van eventuele uitgeworpen CE buiten deze contour(en).
Vernielingslading (in werking gesteld)	Locatie van in werking gestelde vernielingslading, waarbij de mogelijkheid bestaat op het aantreffen van niet (geheel) gedetoneerde springlading(en).	x		Locatie waar de vernielingslading in werking is gesteld en afbakening verder situationeel te bepalen.

Indicatie	Algemene omschrijving	Uitgangspunt conclusie		Uitgangspunten voor afbakening verdacht gebied
Tapijtbombardement	Gebied dat is getroffen door een bombardement met middelzware en / of zware bommenwerpers, met als doel om schade aan te richten over een groot gebied.	x		Op basis van een analyse van het inslagenpatroon [1] wordt de maximale afstand tussen twee opeenvolgende inslagen binnen een inslagenpatroon bepaald. Het verdachte gebied wordt afgebakend door deze afstand te projecteren op de buitenste inslagen van het inslagenpatroon. Dat is exclusief de eventuele horizontale verplaatsing van de buitenste blindganger binnen het inslagenpatroon.
Duikbombardement op zgn. "Pin Point Target", inslagenpatroon onbekend	Gebied dat is getroffen door een bombardement met jachtbommenwerpers, met als doel om een vooraf bepaald specifiek object te treffen.	x		Het verdachte gebied wordt bepaald door een afstand van 181 meter gemeten vanuit het hart van het doel [2] / [3].
Duikbombardement op zgn. "Line Target", inslagenpatroon onbekend	Lineair gebied, nabij een spoorlijn, dat is getroffen door een bombardement met jachtbommenwerpers, met als doel om de spoorlijn te treffen.	x		Het verdachte gebied wordt bepaald door een afstand van 91 meter gemeten vanuit het hart van de spoorlijn [2] / [4].
Raketbeschieting op zgn. "Pin Point Target", inslagenpatroon onbekend	Gebied dat is getroffen door een raketbeschieting met jachtbommenwerpers, met als doel om een vooraf bepaald specifiek object te treffen.	x		Het verdachte gebied wordt bepaald door een afstand van 108 meter gemeten vanuit het hart van het doel [2] / [5].
Raketbeschieting op zgn. "Line Target", inslagenpatroon onbekend	Lineair gebied, nabij een spoorlijn, dat is getroffen door een raketbeschieting met jachtbommenwerpers, met als doel om de spoorlijn te treffen.	x		Het verdachte gebied wordt bepaald door een afstand van XXXX gemeten vanuit het hart van de spoorlijn [6].

Noten:

- [1] Verzameling van de locaties van inslagen van één bepaald toestel of één bepaald bombardement.
- [2] Afstanden zijn afkomstig van een Britse studie (empirisch onderzoek) naar de accuratesse bij aanvallen door eenmotorige duikbommenwerpers gedurende de periode oktober 1944 - april 1945 (AIR 55/322). Eventueel effect van vijandelijk luchtafweer tijdens deze duikbombardementen is niet in de studie meegenomen.
- [3] De genoemde afstand is de gemiddelde afstand t.o.v. het doel waarbij opgemerkt moet worden dat 50 % van de vliegtuigbommen binnen 119 meter neer is gekomen en de maximaal gemeten afstand t.o.v. het doel 181 meter was.
- [4] De genoemde afstand is de gemiddelde afstand t.o.v. het doel waarbij opgemerkt moet worden dat 50 % van de vliegtuigbommen binnen 46 meter neer is gekomen en de maximaal afstand t.o.v. het doel 91 meter was.
- [5] De genoemde afstand is de gemiddelde afstand t.o.v. het doel (gebouwen) waarbij opgemerkt moet worden dat de gemiddelde spreiding van de raketten t.o.v. het middelpunt van een salvo 69 meter was, en dat de gemiddelde afstand van het middelpunt van een salvo t.o.v. het doel 39 meter was.
- [6] Aanvulling volgt, evenals de afstand zoals nu aangeduid met XX.

Pagina 12 van 13

Postbus 159, 4190 CD Geldermalsen
telefoon 0345-471393

www.explosievenopsporing.nl
telefax 0345-471381

Bijlage II: Het verdachte gebied

Bijlage III: Mora's / WO's

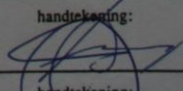
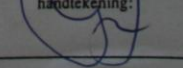
MELDINGS-, OPDRACHT- EN RUIMRAPPORT			
1	EXPLOSIEVEN OPRUIMINGS REGELCENTRUM		Volgnr.: 830330 tf
2	GEGEVENS MELDER		
a. naam / rang / functie: Verkeersdienst Scheepvaart Ijmuiden		b. adres:	
c. tel.: 02550-19027	d. gemeente: Velsen	e. provincie: N-H	
f. ligplaats explosieven: Zandzuiger Flire Buitenspuikanaal Ijmuiden		g. opvangpunt / contactadres: ¹⁾	
h. bedreigd gebied:		i. vrijwaringsverklaring: ja / neen ¹⁾	j. beschikking MvD: ja / neen ¹⁾
k. bijzonderheden:		l. dtg melding: 11.1645 febr	
3	GEGEVENS EXPLOSIEVEN / BESCHERMENDE MAATREGELEN		
a. aantal: 1	b. soort: Gr	c. vorm:	d. kleur:
e. afmetingen:	f. diameter: 12 cm	g. kenmerken:	
h. getroffen / geadviseerde beschermende maatregelen:			
i. bijzonderheden: Is al geruimd door de Marine Den Helder. Melding was rechtstreeks gemeld aan aan de Marine. Om 2150 uur. tel. bevestigd door Ltz Boonen.			
4	OPDRACHT C-EORC		
a. opdracht aan: D- en Dpg-KM EOD XXXX KE ARQ XXXX KWK	b. categorie: A	c. rang / naam / handtekening: De Majoor H. Kuiper.	
5	UITVOERENDE DIENST		
a. opdracht aan ruimploeg: 1. Ltz Boonen. 2. Sgt J.E.S. 3. Ltz Boonen.		b. opmerkingen:	
c. bijzonderheden:			
d. commandant: Ltz SDI P.J. Straus		e. dtg opdracht: 11.1700 Feb.	f. handtekening:
6	EXPLOSIEVEN OPRUIMINGS REGELCENTRUM		
a. adm afdoening bur Meldingen: 1 U 1200 1983		b. adm afdoening H-DIM:	

¹⁾ Doorhalen wat niet van toepassing is.

7	RUIMRAPPORTAGE			
a. dtg begin opdr.: 11/700 F dtg einde opdr.: 11/2230 F		b. aantal km: GR. WIK. 160 km PRIN 190 km		c. aantal mandagen: 2 1/4 aantal overuren: 22
d. toelage: ja / neen 1)				
e. aangetroffen explosieven (eventueel bijlage toevoegen): aantal: 1 benaming: 12 cm 52.				
f. getroffen veiligheids- en beschermende maatregelen: gecontroleerd / geïdentificeerd / vervoersgereed verpakt 1) verplaatsing: afstand mtr, met/zonder vtg, met/zonder begeleiding van politie vernietiging: soort grond op/onder maaiveld cm, afgedekt opgebrachte grond cm, veiligheidsstraat mtr				
g. toegepaste procedure: MIR 514000000 TAA VAN NISTISINS				h. dtg explosie/ procedure: 1)
i. plaats vernietiging:		j. opgeslagen te: P4.		
k. aanwezige functionaris(sen):				l. afgedaan op:
m. bijzonderheden (eventueel bijlage toevoegen):				
n. verbruikte explosieven en overige verbruiksartikelen: aantal: 1 benaming: slagpijpjes elektrisch staafjes kneedspringstof blokjes TNT 250 gram				
o. rang/naam; C-ruimploeg: LT2SD200 BOONEN. G.		p. dtg afdoening: 18405 F		q. handtekening: W.S. G. BOONEN.
r. technisch rapport: ja / neen 1)				
8	UITVOERENDE DIENST			
a. adm. afdoening: S. J. R. TON D. J. R. NIEL		b. gezien en accoord: commandant		

BOCKL Culemborg		UITVOERINGSOPDRACHT/RUIMRAPPORT		Bladnummer : 1
EO-WIS				Afdrukdatum : 22-05-1997
				Afdruktijdstip: 14:30
9-2/97				
1	Datum: 22-05-1997	Tijd: 10:22	Volgnr: 971163/001	
2	GEGEVENS MELDER			
a.	Naam melder: van Hoof, Brig Functie melder:		b. Instantie: IJmuiden District IJmond Basisteam Ve Adres: Tiberiusplein 1 IJmuiden Tel: 0255-560100	
c.	Referte:		d. Opvangpunt: -	
e.	Opmerkingen: Werk ligt stil			
3	GEGEVENS MELDING			
a.	Plaatsnaam: IJmuiden Gemeente: Velsen Provincie: Noord-Holland		b. Ligplaats: Op een Baggerschuit dat ligt op heyt N-H kanaal	
c.	Aangetroffen: 1 verm bom van 150 cm bij 25 cm			
d.	Bedreigd gebied: Sluizen		e. Advies mbt beschermende maatregelen: -	
f.	Omschrijving capaciteitsaanvraag:			
4	OPDRACHT C-STGP BOCKL			
a.	Soort werkopdracht: Ruimen conventioneel explosief		b. Uit te voeren door: DDG/KM	
c.	Categorie: A		d. Vrijwaringsverklaring: N Beschikking MvD : N Betaald object : N	
5	OPDRACHT UITVOERENDE DIENST			
a.	Ploeg: LIZ Spraakman, SGT Sint Truijen, KPL Spaans, MATR Visser, MARN Zijlstra			
b.	de Commandant, LIZ 2 OC M.J. Lens		c. Datum: 22-05-1997	Handtekening:
6	AFDOENING STAFGROEP			
a.	MEBU		b.	EA

14 AUG. 1997

7				UITVOERINGSRAPPORT	
a. dtg begin: 22.1115me197 dtg einde: 22.1445me197		b. voertuig km / mijl 1) uitrukwagen : 148 km bus : 148 km		c. aantal overuren:	
d. Explosieventoelage: Gecontroleerd Hoog / Dubbel 1) 5x		aantal dagen: 2.1875			
e. Aangetroffen: (zo nodig bijlage toevoegen)					
aantal					kavelnr
1	granaat + ... Huls				
f. Getroffen veiligheidsmaatregelen:					
gecontroleerd / geïdentificeerd / vervoersveilig verpakt 1)					
Verplaatst: afstand		mtr, met / zonder vtg, met / zonder begeleiding van politie			
Vernietiging: soort grond		op / onder maaiveld		cm, afgedekt	
Opgebrachte grond:		cm, Veiligheidsstraal:		mtr.	
g. Toegepaste (ruim)procedure: Meegenomen ter opslag				h. dtg Explosie / procedure: 1) 22.1245me197	
i. Plaats van vernietiging			j. opgeslagen in: P5		
k. Verbruikte explosieven en overige verbruiksartikelen:					
aantal	benaming: slagpijpjes elektrisch blok kneedspringstof á 500 gram				
l. Aanwezige functionaris(sen): Hoofdagente waternan en suveillant Oonkes					
m. Eventuele bijzonderheden (eventueel bijlage toevoegen):					
n. rang/naam C-Ruimploeg LTZ 2 OC J.J. Spraakman		o. dtg afdoening: 22.1500me197		p. handtekening: 	
8					
UITVOERENDE DIENST					
a. rang/naam GPC: A000DND C. Buijs		b. opmerkingen:		c. handtekening: 	
d. rang/naam BEBU: LTZ1 G. Boonen		e. opmerkingen:		f. handtekening: 	

EOCKL Culemborg

UITVOERINGSOPDRACHT/RUIMRAPPORT

Bladnummer : 1
Afdrukdatum : 06-05-1998
Afdruktijdstip : 10:00

EO-WIS

1 Datum: 04-05-1998 Tijd: 14:35 Volgnr: 980894/001

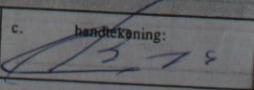
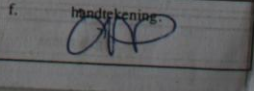
2		GEGEVENS MELDER	
a.	Naam melder: Jansen Functie melder:	b.	Instantie: IJmuiden, Kustwachtcentrum Adres: IJmuiden Tel: 0255-534344
c.	Referte: -	d.	Opvangpunt: i.o.m. Tel nr: 0255-535035
e. Opmerkingen: Expl. zit vast in de Zuigmond, Cat i.o.m. OVD, Ltz Hoving Off v/d wacht. en overgefaxed aan Ltz Jonker 041605 mei '98			

3		GEGEVENS MELDING	
a.	Plaatsnaam: IJmuiden Gemeente: Velsen Provincie: Noord-Holland	b.	Ligplaats: Buitenspuikanaal (buitenzijde sluizen complex)
c. Aangetroffen: 1 Verm Expl van ca 30 bij 12 cm			
d.	Bedreigd gebied: Hopperzuiger "Zaanstad"	e.	Advies mbt beschermende maatregelen: Afblijven
f. Omschrijving capaciteitsaanvraag:			

4		OPDRACHT C-STGP EOCKL	
a.	Soort werkopdracht: Ruimen conventioneel explosief	b.	Uit te voeren door: DDG/KM
c.	Categorie: A	d.	Vrijwaringsverklaring: N Beschikking MvD : N Betaald object : N

5		OPDRACHT UITVOERENDE DIENST	
a.	Ploeg: LTZ Jonker, SGT de Vries, KPL Kuijt, KPL Heinsbroek, MARN Huijgen		
b.	de Commandant, LTZ 2 CC A.F.J. Holmann	c.	Datum: 06-05-1998
		d.	Handtekening:

6		AFDOENING STAFGROEP	
a.	MEBU 20 AUG. 1998	b.	BA Bedrijfs adm. EOCKL

7 UITVOERINGSRAPPORT			
a. dtg begin: 04.1515me198 dtg einde: 04.2245me198		b. voertuig km / mijl 1) bus : 138 km uitrukwagen : 138 km	c. aantal overvallen : 29
d. Explosieventoelagen: Geen / Laag / Hoog / Dubbel 1) 5x		aantal dagen: 4,6875	
e. Aangetroffen: (zo nodig bijlage toevoegen)			
aantal	1 granaat mortier		kavelnr
f. Getroffen veiligheidsmaatregelen: gecontroleerd / geïdentificeerd / vervoersveilig verpakt 1) Verplaatst: afstand 600 mtr, met / zonder vlg, met / zonder begeleiding van politie Vernietiging: soort grond zand op / onder maaiveld 150 cm, afgedekt Opgebrachte grond: +/- 100 meter cm, Veiligheidsstraal: 75 mtr.			
g. Toegepaste (ruim)procedure: afgevoerd naar dichtsbijzijnde ruimprocedure			h. dtg Explosie / procedure: 1) 04.1825me198
i. Plaats van vernietiging Velsen Noord		j. opgeslagen in:	
k. Verbruikte explosieven en overige verbruiksartikelen:			
aantal	benaming:		
1	slagpijpies elektrisch		
1	blok kneedspringstof á 500 gram		
l. Aanwezige functionaris(sen): Dhr. J. Waterman (Politie Velsen)			
m. Eventuele bijzonderheden (eventueel bijlage toevoegen):			
n. rang/naam C-Ruimploeg LTZ 2 OC R. Jonker		o. dtg afdoening: 04.2245me198	p. handtekening:
8 UITVOERENDE DIENST			
a. rang/naam GPC: AOCODND C. buijs	b. opmerkingen:	c. handtekening: 	
d. rang/naam BEBU: LTZ 1 A. D. Sepp	e. opmerkingen:	f. handtekening: 	

Werkorder nummer: 20010566

ruimen Conv intern Rijksoverheid

Datum melding 25-04-2001

Tijdstip melding 05:50 uur

Naam melder: Stroik

Functie melder: meld kamer

Referentienummer bij melder:

Beschrijving melding:

1 verm granaat afmetingen onbekend

Gemeente: Velsen

Plaats: IJmuiden (Noord-Holland)

Instantie: IJmuiden, District IJmond:
Basisteam VelsenAdres: Tiberiusplein 1
IJmuidenPostadres: Postbus 169
1970 AD IJmuiden

Telefoon: 0255-560100

Vrijwaringsverklaring Nee

Beschikking MvD Nee

Opvangpunt:

Tiberiusplein 1, IJmuiden

Omschrijving ligplaats: aan boord van zandzuiger Gateway

Bedreigd gebied: zandzuiger

Geadviseerde beschermende maatregelen:

Bijzonderheden:

Zandzuiger ligt voor het eiland bij IJmuiden

Aanwijzingen Opdrachtgever:

WO opgemaakt door: ZWET, SM JFM

Categorie: A Uitvoerende dienst: DDG/KM

Betaald object: Nee

Status WO: Concept WO

WO verstuurd dd:

Opdrachtgever:

kap W.J.C. Fiers

Uitdraaitijdstip:

25-04-2001

08:45 uur

Afgedaan door:

Semans

Datum afdoening WO

15 MEI 2001

Werkorder nummer: 20030237

ruimen Conv intern Rijksoverheid

Datum melding 13-02-2003

Tijdstip melding 9:48 uur

Naam melder: De Wit

Functie melder: Ag

Referentienummer bij melder:

Beschrijving melding:

1 Gr van 27 x 8 cm, vlakke punt met gat en vlakke achterkant

Gemeente: Velsen

Plaats: Velsen-Noord (Noord-Holland)

Instantie: Ijmuiden, District IJmond:
Basisteam VelsenAdres: Tiberiusplein 1
IJmuiden

Postadres: Postbus 169

1970 AD IJmuiden

Telefoon: 0255-560100

Vrijwaringsverklaring Nee

Beschikking MvD Nee

Opvangpunt:

Tiberiusplein 1, IJmuiden

Omschrijving ligplaats: Noordersluisweg

Bedreigd gebied: Konijnenhol

Geadviseerde beschermende maatregelen:

Afblijven

Bijzonderheden:

Door aannemer bij gemaal gevonden

Aanwijzingen Opdrachtgever:

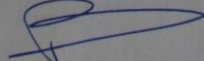
WO opgemaakt door: BURO MELDINGEN EOC

Categorie: C Uitvoerende dienst: EOD/KL

Betaald object: Nee

Status WO: Concept WO

Opdrachtgever:

maj R. Pijtak

Uitdraaitijdstip:

13-02-2003

9:51 uur

Afgedaan door:

R.C.J. Mennega

Datum afdoening WO

26 FEB 2003

7			UITVOERINGSRAPPORT		
a. Dtg begin: 181150		b. Voertuigen: km / mjl		c. Aantal overuren:	
Dtg einde: 181338 februari 03		KN-04-50: 49.			
d. Explosieventoelage: Geen / Laag / Hoog / Dubbel *					
e. Aangetroffen (zoduidig een bijlage toevoegen):					
Aantal: 1		Soort en toestand: schroot. B8/104			
f. Getroffen veiligheidsmaatregelen: Gecontroleerd / geïdentificeerd / vervoersveilig verpakt *					
Verplaatst: afstand		mtr, met / zonder vlg, met / zonder begeleiding van politie.			
Vernietiging: soort grond		op / onder maaiveld		cm, afgedekt.	
Opgebrachte grond:		cm. Veiligheidsstraat:		mtr.	
g. Toegepaste (ruim)procedure: na contacte meegenomen.				h. Dtg Explosie / procedure: zie 9a.	
i. Plaats van vernietiging: —			j. Opgeslagen in: AD Fort Snel-		
k. Verbruikte explosieven en overige verbruiksartikelen:			l. Aanwezige functionaris(sen):		
Aantal: 1		Benaming: elec. slp		Hag De Boer.	
		ksbl 500 gram			
m. Bijzonderheden (eventueel bijlage toevoegen):					
n. TIR / IED incident rapport JA / NEE *					
o. Rang/naam C-Ruimploeg: 100 Soeters		p. Dtg afdoening: 181900 februari 2003		q. Handtekening:	
8					
UITVOERENDE DIENST					
a. Rang/naam SPG: PROJECT COORD		b. Opmerkingen: geen		c. Handtekening:	
A.H. MEIJERS					
Elint					
d. Rang/naam BEBU: G.J. Jansen		e. Opmerkingen:		f. Handtekening:	

* Doorhalen wat niet van toepassing is.

ruimen Conv intern Rijksoverheid

Datum melding 27-04-2007

Tijdstip melding 20:00 uur

Naam melder: Smit

Functie melder: -

Referentienummer bij melder: -

Beschrijving melding:

1x verm bom L=1mtr Ø=40-45cm, cilindrisch met punt

Gemeente: Velsen

Plaats: IJmuiden (Noord-Holland)

Instantie: IJmuiden, District IJmond:
Basisteam VelsenAdres: Tiberiusplein 1
IJmuiden

Postadres: Postbus 169

1970 AD IJmuiden

Telefoon: 0255-560100

Vrijwaringsverklaring Nee

Beschikking MvD Nee

Opvangpunt:

Tiberiusplein 1, IJmuiden

Omschrijving ligplaats: Middensluis

Bedreigd gebied: Havens

Geadviseerde beschermende maatregelen:

Afblijven

Bijzonderheden:

Bom is beroerd, met de bak van een kraan terug gelegd

Aanwijzingen Opdrachtgever:

WO opgemaakt door: BURO MELDINGEN EOC

I.o.m. OVD

Categorie: A Uitvoerende dienst: EOD/KL

Betaald object: Nee

Status WO: Concept WO

Opdrachtgever:

kap G. Boone

Uitdraaitijdstip:

01-05-2007

8:56 uur

Afgedaan door:

Bakker

Datum afdoening WO

21 MEI 2007

7			UITVOERINGSRAPPORT		
a. Dtg begin: 27 2015 Dtg einde: 280230 april 2007		b. Voertuigen: km / mijl * 52-K2-65 171		c. Aantal overuren: 2x 375 minuten (6uur en 15 minuten)	
d. Explosieventoelage: <u>Goed / Laag / Hoog / Dubbel</u> *					
e. Aangetroffen (zonodig een bijlage toevoegen): Aantal: 1 Soort en toestand: bom, 1000 lbs GP AN-M65, gewapend * neusbuis AN-M103 * staartbuis AN-M102-2er					
f. Getroffen veiligheidsmaatregelen: Gecontroleerd / geïdentificeerd / vervoersveilig verpakt * Verplaatst: afstand — mtr, met / zonder vlg, met / zonder begeleiding van politie. Vernietiging: soort grond — op / onder maaiveld — cm, afgedekt. Opgebrachte grond: — cm. Veiligheidsstraat: — mtr.					
g. Toegepaste (ruim)procedure: Veilig gesteld				h. Dtg Explosie / procedure * zie 7c	
i. Plaats van vernietiging:			j. Opgeslagen in:		
k. Verbruikte explosieven en overige verbruiksartikelen: Aantal: Benaming: elec. slp ksbl 500 gram			l. Aanwezige functionaris(sen): Dhr A. Schweitzer (Orde en Veiligheid) Dhr C. Bakker (Politie Kennemerland) Dhr H. Anker (Haven Amsterdam) Dhr B. Westhoven (Rijkswaterstaat)		
m. Bijzonderheden (eventueel bijlage toevoegen): - Incident opgeschaald tot GRIP1 (bij aankomst werd dit door politie meegedeeld) - Na identificatie autoriteiten geadviseerd m.b.t. door hun ingestelde veiligheidsstrook van 500m. Veiligheidsstrook terug gebracht tot directe omgeving van de bom. (landgedeelte rond de bom) - Door autoriteiten is vervolgens de GRIP1 teruggebracht naar "GRIP0" - Dhr. Schweitzer in contact gebracht met kap. Meyers m.b.t. vervolgacties.					
n. TIR / IED incident rapport: <u>JAT NEE</u> *		p. Dtg afdoening: 280230 april 2007		q. Handtekening:	
o. Rang/naam C-Ruimploeg: ao G.J. Jansen					
8 PROJECTMANAGER					
a. Rang/naam BIC: R.M.H. HAAN KAPITEIN		b. Opmerkingen: lwee		c. Handtekening:	
d. Rang/naam BEBU: G.J. Jansen		e. Opmerkingen:		f. Handtekening:	

* Doorhalen wat niet van toepassing is.

Werkorder nummer: 20070747

ruimen Conv intern Rijksoverheid

Datum melding 04-05-2007

Tijdstip melding 10:55 uur

Naam melder: G. Oost

Functie melder: -

Referentienummer bij melder: -

Gemeente: Velsen

Plaats: Velsen-Zuid (Noord-Holland)

Instantie: Ijmuiden, District IJmond:
Basisteam VelsenAdres: Tiberiusplein 1
IJmuidenPostadres: Postbus 169
1970 AD IJmuiden

Telefoon: 0255-560100

Beschrijving melding:

1x 1000lbs GP m/neusbuis 103 en staartbuis 102-ser

Vrijwaringsverklaring Nee

Beschikking MvD Nee

Opvangpunt:

Tiberiusplein 1, IJmuiden

Omschrijving ligplaats: Middensluis

Bedreigd gebied: Havens

Geadviseerde beschermende maatregelen:

Afblijven

Bijzonderheden:

Aangetroffen door AVG tijdens opsporing. EOD-ploeg reeds ter plaatse.

Aanwijzingen Opdrachtgever:

WO opgemaakt door: BURO MELDINGEN EOC

i.o.m. kap Meijers

Categorie: A Uitvoerende dienst: EOD/KL

Betaald object: Nee

Status WO: Concept WO

Opdrachtgever:

kap G. Boong

Uitdraaitijdstip:

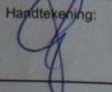
04-05-2007

11:28 uur

Afgedaan door:

Datum afdoening WO

21 MEI 2007

7		UITVOERINGSRAPPORT	
a. Dtg begin: 040800 B mei 07 Dtg einde: 041600 B mei 07		b. Voertuigen: 158 km / mtr. 65-12-24	c. Aantal overuren: —
d. Explosieventtoelage: Geen / Laag / Hoog / Dubbel *			
e. Aangetroffen (zodanig een bijlage toevoegen): Aantal: 1 Soort en toestand: Buisantl. bom GP 1000 L6 AH-1165 met neussensibeler (AH-) 1103 en slaatsensibeler (AH-) 1102			
f. Getroffen veiligheidsmaatregelen: Gecontroleerd / geïdentificeerd / vervoersveilig verpakt * Verplaatst: afstand 2 mtr, met / zonder vtg, met / zonder begeleiding van politie. Vernietiging: soort grond 2 op / onder maaiveld cm, afgedekt. Opgebrachte grond: cm. Veiligheidsstraat: mtr.			
g. Toegepaste (ruim)procedure: —		h. Dtg Explosie / procedure: zie 7e	
i. Plaats van vernietiging: —		j. Opgeslagen in: —	
k. Verbruikte explosieven en overige verbruiksartikelen: Aantal: 7 Benaming: elec. slp ksbl 500 gram		l. Aanwezige functionaris(sen): SM Coolen EODh7 sgt Thuis EODh7	
m. Bijzonderheden (eventueel bijlage toevoegen): Bij aankomst voor UO 20070705/004, 2e bom aangekopen. Bom geïdentificeerd, en blokkeer schakelgemaakt en ingesloten met kruispolie.			
n. TIR / IED incident rapport JA / NEE*		p. Dtg afdoening: 041600 B mei 07	q. Handtekening:
o. Rang/naam C-Ruimgloeg SM Brubstra		8	
UITVOERENDE DIENST			
a. Rang/naam GPC: Lop Nijzen	b. Opmerkingen: hwe	c. Handtekening: 	
d. Rang/naam BEBU: G.J. Jansen	e. Opmerkingen:	f. Handtekening: 	

* Doorhalen wat niet van toepassing is.

GEMEENTE VELSEN
HOOFD VAN DEN LUCHTBESCHERMINGSDIENST

Por. Nr. 366173 Velsen
al. IJmuiden 5555

VELSEN,
Post IJmuiden

Lbd. Nr. _____

Onderwerf: *Afzchrift*
Telegram.

Antw. op: _____

Bijlagen: _____

20 JUN 1940
-1782

Rijksinspectie Luchtbescherming
Heerengracht 23 Den Haag

Luchtaanval op gemeente Velsen 19 Juni 1940.
begonnen 23,15 uur, geëindigd 23,16 uur.
Alarm gemaakt 23,15 uur; na bominslag; geen brand.
alarmperiode duurde van 23,15 uur tot 23,40
Verliezen 0 dooden 0 gewonden onder burgerbevolking
Materieele schade: Zeer veel ruiten op sluisplein en
omgeving vernietigd.
Inslag in het sand op het sluiseiland aan den
noordkant van kleine sluis te IJmuiden.
Hoofd Luchtbeschermingsdienst.

Afschrift Hr. Burgemeester v. Velsen

GEMEENTE VELSEN
LUCHTBESCHERMINGSDIENST

~~WKE~~ Rsd/451/EK.

IJmuiden-Oost, 20-5-1944.

Wijk:

De

Onderwerp: bev.tel.meld. Hoofdinspectie Luchtbescherming.

Antw. op:

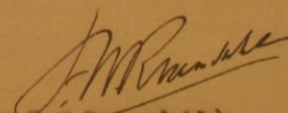
Den Haag.-
Heerengracht 23.

Bijlagen:

Bevestiging telefonische melding betreffende
2 afgeworpen benzinetanks 19-5-1944.

Te ongeveer 13.30 uur zijn uit een overvliegend
vliegtuig 2 benzinetanks afgeworpen. Zij zijn
terecht gekomen in het Noordzeekanaal tussen
Spoorbrug en Zuidersluis.
Bij het in het water neerkomen zijn de tanks
geheel uit elkaar geslagen.

Het plv. Hoofd van den Luchtbeschermingsdienst,

(Ing. F. W. Rosendahl)

POLITIE VELSEN.

No. 175

Onderwerp:
Luchtalarm.

P R O C E S - V E R B A A L.

Ik, ondergeteekende Johannes Kloosterman, Opperwachtmeester van Politie der gemeente Velsen, verklaar het navolgende: -----
--- " Op Vrijdag, 19 Mei 1944 werd op de navolgende tijdstippen in de gemeente Velsen het sein luchtalarm gegeven en wel van 11.52 uur tot 12.08 uur en van 12.20 uur tot 12.30 uur. Blijkens mij verstrekte inlichtingen door de Warncentrale alhier, werd dit luchtalarm telkens gegeven, wanneer Duitsch vijandelijke vliegtuigen de gemeente Velsen naderden of overvlogen.

Bij een door mij, verbalisant, ingesteld onderzoek is gebleken, dat bommen in deze gemeente niet werden afgeworpen en dat ook op andere wijze geen schade werd aangericht.

Het afweergeschut der Duitsche Weermacht is niet in actie gekomen. Verder verklaar ik, dat te ongeveer 13.30 uur door een overvliegend vliegtuig een tweetal ledige benzine tanken zijn afgeworpen, die neerkwamen in het Noordzeekanaal, tusschen de Spoorbrug en de Zuidersluis. Bij het neerkomen op het water zijn deze uit elkaar gesprongen, zonder schade of ongelukken te veroorzaken.

Waarvan door mij op den afgelegden ambtseed is opgemaakt, geteekend en gesloten dit proces-verbaal.

Typ: M.

Velsen, 20 Mei 1944

De Opperwachtmeester van Politie.

Gezien:

de wvd. Kapitein-Korpscommandant
van Politie te Velsen.

Gezien en doorgezonden
De Burgemeester van Velsen.

J. Kloosterman

22/5 44

2 m -
H

Postgiro Nr. 366173 Velsen
Tel. Umuider 5555

GEMEENTE VELSEN
HOOFD VAN DEN LUCHTBESCHERMINGSDIENST

VELSEN, 13 November 1940.
Post Umuider

Lbd. Nr.

Onderwerp:

Antw. op:

Bijlagen:

Regeeringstelegram.

Inspectie Luchtbescherming.

Heerengracht 23 - den Haag.

Luchtaanval op gemeente Velsen om 8.15 uur.

Twee bommen afgeworpen omgeving Sluiseiland.

Enige materiele schade.

Hoofd Luchtbeschermingsdienst.

Gemeente Velsen.

13. NOV. 1940
- 1782

RIJKSWATERSTAAT
NOORDHOLLAND
ARRONDISSEMENT
"HET NOORDZEEKANAAL"
Waterbouwkundige
Dienst v. Oosterschelde.
No. 776.

IJmuiden, 26 Juni 1946.
De Wetstraat 1
Telefoon 4756
Bijl. bij 3448.

Bericht op ^{schrijven} ~~kantschrijven~~ d.d.

URGENT

Betreffende:

Bijlagen { nieuwe 1 ~~in~~ *348*
terug

Op de landtongen nabij de oostelijke, de westelijke Rijkswaterstaats- en de Noordersluis te IJmuiden moeten door den dienst van den Rijkswaterstaat werkzaamheden worden verricht.

Gedurende de oorlogsjaren zijn genoemde landtongen door Duitsche militairen bezet geweest en hebben opstellingen gestaan als afweergeschieten zoeklichten.

Daar deze terreinen na de capitulatie niet zijn betreden, door de militaire autoriteiten niet officieel zijn vrij gegeven en het vermoeden bestaat, dat aldaar mijnen gevaar bestaat, verzoek ik U H.E.G. beleefd door Uw dienst een onderzoek te doen instellen.

Een situatietekening ~~in~~ *in* rood, waarop in rood bedoelde terreinen zijn aangegeven, gaat hierbij.

Gaarne

Aan den Heer
Commandant van de Mijnen opruimingsdienst
Doelen kazernes
te
LEIDEN.

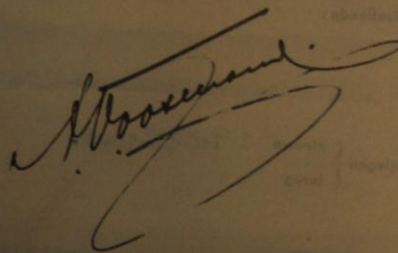
M. O. D.	0969
In-zak men	27/6/46
Gef. door	R126
Te behand. door	<i>W</i>
Beantw. dd.	

(12) 348-128 G.

Gaarne Uw antwoord tegemoet ziende, zo
naar Uwe beoordeeling de terreinen zijn vrijgegeven.

Hoogachtend

De Waterbouwkundige
van den Rijkswaterstaat,

Bijlage 1 bij brief C.-M.M.O.D.dd.27 Juni '46 R 126/1

PROCES-VERBAAL.

al betreffende
Mei 1941 plaats
hebbende luchtaanval.

Naar aanleiding van een op Zon-
dag 11 Mei 1941 te omstreeks 23.12 uur
plaats gehad hebbende luchtaanval in de Ge-
meente Velsen, verklaar ik, Willem Kobus,
Inspecteur van Politie 2e klasse der Gemeente Velsen, te-
vens onbezoldigd rijksveldwachter het navolgende:

Te 23.10 uur werd door den uitkijkpost Visscherijschool
gemeld dat er een vliegtuig uit Zuidwestelijke richting in
de richting van IJmuiden vloog.

Te 23.14 uur werd door de Duitsche Weermacht het sein
luchtalarm gegeven.

Te 23.16 meldde genoemde uitkijkpost: Bominslag in de
omgeving van de sluizen en te 23.20 uur: Bominslag in de om-
geving van de Haringhaven.

Te 23.53 uur werd het sein luchtalarm geëindigd gegeven.

Na onderzoek is mij gebleken dat er eenige brisantbommen
waren geworpen in de omgeving van het Semaphore en in de
omgeving van de sluizen. Over de bommen afgeworpen in de om-
geving van het Semaphore zijn geen gegevens bekend gewor-
den, daar deze op militair terrein terecht zijn gekomen.
Van de bommen afgeworpen in de omgeving van de sluizen zijn
er vermoedelijk eenige terecht gekomen in het Noordzeeka-
naal en één in de glooiing van genoemd kanaal. Door scherf-
werking werd een motorboot, genaamd Ir. Wortman, toebehooren-
de aan den Rijkswaterstaat en gemeerd aan den Noordelijken
oever van het Noordzeekanaal tegenover de de Wettstraat tot
zinken gebracht, terwijl ~~er~~ door luchtdrukwerking de volgen-
de perceelen glasschade kwamen: Kanaalstraat 196 t/m 210
even, 116, 168, 172, 174, 200 rood, 210 rood, 116 rood, 168
rood, 209 en 182 t/m 188; Helmstraat 2 t/m 18 even; School-
straat 7 t/m 11 oneven, 15 en 17; Koningsplein 1 en 1 rood.
De afzetting is geschied door de Gemeentepolitie en de Ge-
meentelijke Luchtbeschermingsdienst. De Luchtbeschermings-
dienst behoefde overigens geen hulp te verleen. Onder de
Nederlandsche Politie, Luchtbeschermingsdienst en burgerbe-
volking zijn geen gewonden of doden te betreuren. De hulp
van Rijkspolitie behoefde niet te worden ingeroepen. Er zijn
geen blindgangers aangetroffen.

Hiervan is door mij op afgelegden ambtseed opgemaakt, geslo-
ten en geteekend dit proces-verbaal te Velsen 30 Mei 1941.

De Inspecteur van Politie,
2e klasse,

Gezien:

De Burgemeester van Velsen:

W. Kobus.

IV. Van het Hoofd Luchtbeschermingsdienst (Velsen) IJmuiden:

19 Juni 1940. Luchtaanval op Gemeente Velsen begonnen 23.15 uur, geëindigd 23.16. Alarm gemaakt van 23.15 na bominslag. Geen brand. Alarmperiode duurde van 23.15 - 23.40. Verliezen: 0 doden, 0 gewonden onder burgerbevolking. Materieele schade: zeer veel ruiten op Sluisplein en omgeving vernietigd. Inslag in het zand op het Sluisceiland aan de Noordkant van kleine sluis te IJmuiden.

20 Juni 1940. Luchtaanval op Gem. Velsen begonnen 1.45, geëindigd 1.48 uur. Geen alarm gemaakt. Verliezen: 0 doden 0 gewonden onder burgerbevolking. Bijzonderheden: 2 inslagen bij pantserfort.

20 Juni 1940. Luchtaanval op Gem. Velsen begonnen 4.45, geëindigd 4.48. Geen alarm gemaakt. Verliezen: 0 doden, 0 gewonden onder burgerbevolking. Materieele schade onbekend. Bominslagen op Zuiderstrand.

20 Juni 1940. Luchtaanval op Gem. Velsen, begonnen 5 uur, geëindigd 5.20; Geen alarm gemaakt. Verliezen: 0 doden, 0 gewonden onder burgerbevolking. Materieele schade gering. Inslag in ijzerpark van de hoogovens.

Deze berichten zijn aan den Befehlshaber der Ordnungspolizei door tusschenkomst Hauptmann Schönlebe doorgegeven.

Waarnemend Inspecteur Luchtbescherming

INSPECTIE LUCHTBESCHERMING.

No. 50.

Rapport van 26 Juni 1940
betreffende luchtaanvallen op Nederlandsch gebied.

I. Van den Burgemeester van Nuenen:

Hedenmorgen 2 uur 20 twee bommen ingeslagen te Nederwetten gemeente Nuenen c.a. Vermoedelijk bij achtervolging, geen alarm gemaakt, geen dooden, geen gewonden, alleen materiele schade aangericht aan een woning en vier boerderijen schuur ingestort gaten in muren, ramen en raamkozijnen stukgeslagen, ruiten verbrijzeld, muren en daken beschadigd electrisch bovengronds net stukgeslagen, begin van brand door bewoners onmiddellijk gebluscht.

II. Van den Burgemeester van Schoorl:

Luchtaanval te Schoorl (dorp) te 18.55 stop geen alarm gemaakt na bominslag, geen dooden en gewonden, belangrijke materiele schade aan woning en electrisch net stop vier lichte bommen gevallen stop vermoedelijk doel barakkenkamp.

III. Van het wnd. HLbd. te Velsen:

Luchtaanval op gemeente Velsen, begonnen 3.50 uur, geëindigd 3.50 alarm gemaakt 3.50 uur alarmperiode duurde van 3.50 tot 3.51 uur, verliezen geen dooden geen gewonden onder burgerbevolking materiele schade waarschijnlijk gering, bijzonderheden twee bommen gevallen in omgeving fort IJmuiden alarm gegeven door Hoogovenbedrijf IJmuiden.

IV. Van den Burgemeester van Anna Paulowna:

✓ Hedenocht tussen half twaalf en half vier tijdens bombardement van den Helder eenige toevalstreffers in deze gemeente in het vrije veld terecht gekomen, geen persoonlijke ongevallen, eenige materiele schade aan veldgeassen en huizen aangericht, geen luchtalarm gemaakt.

Waarnemend Inspecteur Luchtbescherming,

(A. van Batenburg)

Aan
den Heer Secretaris-Generaal,
waarnemend Hoofd van het Departement
van Binnenlandsche Zaken.

RIJKSINSPECTIE
LUCHTBESCHERMING

No. 4621

Ontvangen den 25sten April 1941 te 0.30 uur.

MELDING

Datum ongeval: 24 April te 22.40 uur.

Gemeente: Velsen *ZW*

Provincie: Noordholland

TEKST:

Luchtaanval, luchtalarm van 22.49 - 23.17 uur.
Vermoedelijk afgeworpen enkele brandbommen en
brisantbommen in de omgeving van het fort en de
Uitkijkpost van de Marine, in militair gebied.
Geen ongevallen gemeld.

GV./

25177

GEMEENTE VELSEN
HOOFD VAN DEN LUCHTBESCHERMINGSDIENST

Postgiro Nr. 366173 Velsen
Tel. IJmuiden 5488

IJMUIDEN-OOST, 12 Mei 1941.
Casembrootstraat

Lbd. Nr. 358.

Onderwerp: Bevestiging telefoon
aan Inspectie.

Antw. op:

Aan

den Heer Inspecteur v.d. Bescherming v.d. Bevolking
t. Luchtaanvallen,

Bijlagen:

Heerengracht 23,

's-GRAVENHAGE.

13. MEI 1941 No.:

DE
HERMING

19.096.04

Luchtaanval op Velsen dato 11 Mei 1941.

23.14 uur Luchtalarm.

Bominslag omgeving Sluiseiland (militair terrein),
veel glasschade in Kanaalstraat tusschen

Emmastraat en Helmstraat, en eenige bommen in de
duinen (militair terrein),

onder burgerij geen dooden, geen gewonden.

23.53 uur. Luchtalarm geeindigd.

Van 3u.16 tot 3 u.32. luchtalarm, geen aanval.

Het Hoofd van de Luchtbeschermingsdienst,

INSPECTIE LUCHTBESCHERMING.

No. 50.

Rapport van 26 Juni 1940
betreffende luchtaanvallen op Nederlandsch gebied.

I. Van den Burgemeester van Nuenen:

Hedenmorgen 2 uur 20 twee bommen ingeslagen te Nederwetten gemeente Nuenen c.s. Vermoedelijk bij achtervolging, geen alarm gemaakt, geen doden, geen gewonden, alleen materiele schade aangericht aan een woning en vier boerderijen schuur ingestort gaten in muren, ramen en raamkozijnen stukgeslagen, ruiten verbrijzeld, muren en daken beschadigd electrisch bovengronds net stukgeslagen, begin van brand door bewoners onmiddellijk gebluscht.

II. Van den Burgemeester van Schoorl:

Luchtaanval te Schoorl (dorp) te 18.55 stop geen alarm gemaakt na bominslag, geen doden en gewonden, belangrijke materiele schade aan woning en electrisch net stop vier lichte bommen gevallen stop vermoedelijk doel barakkenkamp.

III. Van het wnd. HLbd. te Velsen:

Luchtaanval op gemeente Velsen, begonnen 3.50 uur, geëindigd 3.50 alarm gemaakt 3.50 uur alarmperiode duurde van 3.50 tot 3.51 uur, verliezen geen doden geen gewonden onder burgerbevolking materiele schade waarschijnlijk gering, bijzonderheden twee bommen gevallen in omgeving fort IJmuiden alarm gegeven door Hoogovenbedrijf IJmuiden.

IV. Van den Burgemeester van Anna Paulowna:

Hedennacht tusschen half twaalf en half vier tijdens bombardement van den Helder eenige toevalstreffers in deze gemeente in het vrije veld terecht gekomen, geen persoonlijke ongevallen, eenige materiele schade aan veldgeawassen en huizen aangericht, geen luchtalarm gemaakt.

Waarnemend Inspecteur Luchtbescherming,

(A. van Batenburg)

Aan

RIJKSINSPECTIE
LUCHTBESCHERMING

No. 1758.

Ontvangen den x 4den October 1940 te 17.55 uur.

MELDING

Datum ongeval: 4 October 1940 te 16.17 uur.

Gemeente: Ymuiden. *Just*

Provincie: Noordholland.

TEKST:

Hedenmiddag 16.17 uur door vliegtuig 5 bommen
afgeworpen in de omgeving van pantserfort Ymuiden.
Bommen zijn in het water terecht gekomen. Geen
schade. Alarma 16.17-16.18 uur. Afalarmeering 16.29-
16.30 uur.

GV./

Bijlage VI: Luchtfoto d.d. 13-02-1943

